

Практичний посібник

**Формування діалогочного мовлення
дошкільників
через пошуково – дослідницьку діяльність**

Житомир 2024 р.

Досвід роботи на тему «Формування діалоогоічного мовлення дошкільників через пошуково-дослідницьку діяльність» був схвалений та рекомендований до поширення педагогічною радою Житомирського центру розвитку дитини № 55 (протокол № 1 від 29 серпня 2023 року).

Укладачі:

Бабич Броніслава Романівна – вихователь ЖЦРД №55;

Лобок Наталія Василівна – вихователь ЖЦРД №55;

Нечаєва Ірина Федорівна – вихователь ЖЦРД №55.

Рецензент: Гукова Валентина Іванівна – вихователь-методист ЖЦРД №55

Анотація

Видання презентує особливості використання мовленнєвого та пошуково-дослідницького матеріалу для формування діалоогоічного мовлення дошкільників. У практичному посібнику здійснено теоретичний аналіз методологічної основи діалоогоічного мовлення дошкільників та детально розкрито пошуково-дослідницьку діяльність як засіб формування розвинутої особистості.

Авторами доведено, що використання пошуково-дослідницької діяльності має вагомий вплив на формування мовленнєвої компетентності дитини.

Крім теоретичного матеріалу, посібник містить записничок для дослідів «Давайте поміркуємо» та авторську підбірку мовленнєвого та пошуково-дослідницького матеріалу «Для маленьких говірливих дослідників», укладеного за інтегрально-тематичним принципом.

Посібник актуальний для освітньої практики в закладах дошкільної освіти та сім'ях, оскільки сприятиме розв'язанню такого важливого завдання, як формування мовленнєвої компетентності дошкільників.

ЗМІСТ ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДІАМОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ПОШУКОВО - 8	8
ДОСЛІДНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ	8
1.1. Взаємозв'язок мови і мислення як методологічна основа діамонологічного мовлення дошкільників	8
1.2. Пошуково - дослідницька діяльність, як засіб формування розвинутої особистості дітей дошкільного віку.....	9
1.3. Взаємообумовленість зв'язку між пошуково - дослідницькою діяльністю та розвитком діамонологічного мовлення у дошкільників	16
РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДІАМОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ПОШУКОВО - ДОСЛІДНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ	20
2.1. Обстеження рівня мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку ...	20
2.2. Впровадження елементів пошуково-дослідницької діяльності у освітній процес.....	22
2.3. Динаміка рівня розвитку діамонологічного мовлення дошкільників.	23
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
ДОДАТКИ	31
Додаток 1. Початкове обстеження мовлення дітей дошкільного віку.....	32
Додаток 2. Кінцеве обстеження мовленнєвого розвитку дошкільників	40
Додаток 3. Записничок для дослідів «Давайте поміркуємо»	47
Додаток 4. Підбірка мовленнєвого та пошуково - дослідницького матеріалу «Для маленьких говірливих дослідників», укладеного за інтегрально-тематичним принципом.....	53

ВСТУП

Актуальність

Важливою складовою становлення особистості дошкільника є мовленнєва діяльність, яка включає вміння користуватись мовленням в конкретних ситуаціях, застосовуючи як вербальні так і невербальні системи спілкування. Мовленнєве спілкування є одним з перших видів діяльності, яким оволодіває дитина в онтогенезі; воно є універсальною умовою розвитку особистості в період дошкільного дитинства.

Загальновідомо, що сформована мовленнєва компетентність дитини дошкільного віку відіграє провідну роль у її подальшому розвитку.

Словниковий запас дітей 6-го року життя збільшується швидкими темпами. Дитина цього віку володіє побутовою лексикою на рівні розмовного мовлення дорослих. Водночас залишаються ще деякі недоліки: спостерігаються семантичні помилки, неправильне розуміння окремих абстрактних, часових і просторових понять, багатозначних слів, прислівників.

Значно вдосконалюється граматична правильність мовлення, Проте у мовленні дітей трапляються помилки в чергуванні іменників у множині в родовому відмінку, труднощі в утворенні ступенів порівняння прикметників, в узгодженні іменників з прикметниками, займенниками.

Старші дошкільники засвоюють різні типи висловлювань (описові, розповідні), міркування з опорою на наочність та без опори, переказування художніх текстів. Разом з тим у багатьох дітей ці вміння не стійкі. Дітям важко обирати факти для своїх розповідей, логічно і послідовно будувати їх, структурувати висловлювання [3, с. 178].

Правильно організований освітній процес дітей дошкільного віку в умовах групи потребує обстеження мовленнєвих і немовленнєвих процесів, сенсомоторної сфери і інтелектуального розвитку.

Нашим завданням є кваліфікована діагностика рівня мовленнєвого розвитку та його компонентів, зокрема словникового запасу, граматичної будови, впровадження методики поетапного впливу пошуководослідницької діяльності на подолання порушень лексико – граматичної сторони мовлення.

Повноцінний розвиток мовлення суттєво впливає на подальший розвиток дитини, оскільки володіння навичками діалогочного мовлення дозволяє дитині вступати в вільне спілкування з однолітками і дорослими, дає можливість отримати необхідну їй інформацію, а також передати накопичені знання та враження про навколишній світ.

Рівень розвитку мовлення є показником і умовою соціально активної особистості, а формування мовлення сприяє всебічному розвитку дошкільника. Проблема формування мовлення у дітей займає одне з основних напрямів в сучасному дошкіллі.

Сучасна теорія і практика дошкільної освіти зорієнтована на людиноцентричні засади виховання і навчання дітей, що зумовлює необхідність їхньої підготовки до успішного спілкування з навколишніми людьми та зокрема формування в них комунікативної компетентності. Адже завдяки спілкуванню задовольняється одна з основних потреб дитини у причетності до спільноти однолітків та дорослих, відбувається становлення й формування психіки дитини, її особистості. У змісті інваріантної частини державного стандарту освітній напрям «Мовлення дитини» займає особливе місце з огляду на роль мови і мовлення в житті людини. Наголошується на важливості «здатності дитини до спілкування з однолітками і дорослими у різних формах конструктивної взаємодії; здатності підтримувати партнерські стосунки, заявляти за свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися, за потреби відстоювати свою позицію» [1, с. 19].

Комунікативна компетентність дошкільників є предметом дослідження зарубіжних (К. Менг, К. Крафт) та вітчизняних (А. Богуш, О. Губа, О. Соботович, Т. Піроженко, С. Конопляста, Н. Пахомова, Є. Соботович, В. Тищенко) вчених.

Сьогодні одним із головних завдань педагогів закладів дошкільної освіти стає розвиток мовлення дітей і, поряд із цим, відбір і раціональне використання різноманітних методів і засобів. Одним із таких засобів є використання пошуково-дослідницької діяльності.

Дослідницька діяльність дітей сприяє формуванню елементарних знань та навичок пошукової роботи, підвищенню інтересу до явищ живої і неживої природи, активізації самостійної розумової діяльності та мовлення дошкільників.

В ході роботи ми ознайомились з методичною літературою за даною темою. Усвідомлення значення розвитку мовлення у дітей дошкільного віку, а також недостатньої його методичної розробленості відповідно до сучасних вимог, спонукали нас до вивчення обраної теми.

Об'єкт вивчення: використання елементів пошуководослідницької діяльності для розвитку мовлення дошкільників.

Мета даної розробки - впровадження в освітній процес елементів пошуково-дослідницької діяльності для отримання основного результату – розвитку мовлення дітей дошкільного віку з урахуванням їх індивідуальних та вікових особливостей.

Виходячи з мети, були визначені завдання:

- розкрити лінгводидактичний аспект проблеми;
- охарактеризувати вплив пошуково-дослідницької діяльності на розвиток мовлення дітей дошкільного віку;

✚ з'ясувати ефективність використання пошуково-дослідницької діяльності дошкільників у розвитку мовлення шляхом здійснення педагогічного експерименту.

Педагогічна ідея даної розробки – це розвиток діалоогоічного мовлення дошкільників за допомогою використання засобів пошуководослідницької діяльності в освітньому процесі.

Новизна даного матеріалу полягає в тому, що він доповнює практичні рекомендації для педагогів, підвищує рівень розвитку діалоогоічного мовлення, зорієнтований на індивідуальний підхід до дитини та забезпечує реалізацію освітніх завдань відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти.

Практичне значення - використання елементів пошуководослідницької діяльності полягає в тому, що вони дають змогу дітям підвищувати рівень розвитку діалоогоічного та моогоічного мовлення.

Про результативність використання елементів пошуководослідницької діяльності в освітньому процесі свідчать результати обстеження дітей щодо побудови різних видів розповідей. Впроваджуючи цей вид діяльності, ми формуємо та розвиваємо пізнавальну активність дітей, творче мислення та мовлення.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДІАМОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ПОШУКОВО - ДОСЛІДНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

1.1. Взаємозв'язок мови і мислення як методологічна основа розвитку мовлення дошкільників.

Мова виступає основним засобом спілкування людей. Саме у людському суспільстві позначались предмети, їхні властивості, відношення й дії між ними сполученням звуків, слів, словосполучень. Внаслідок цього мова виступає головним засобом мислення. Різні думки можна виразити за допомогою мови. Слово як символ набуло узагальнених ознак і стало зрозумілим усім.

Своєчасне оволодіння мовою - основа розумового розвитку дитини, запорука її повноцінного спілкування з навколишнім світом. Здатність говорити дає можливість дитині максимально широко користуватися мовою як засобом спілкування, що сприяє формуванню особистості дитини в цілому [12,38].

Дитина народжується, не маючи мислення. Пізнання навколишньої дійсності починається з відчуття та сприйняття окремих конкретних предметів та явищ, образи яких зберігаються в пам'яті.

Спираючись на практичний досвід знайомства з дійсністю й безпосереднє пізнання навколишнього світу, у дитини формується мислення. Вирішальну роль у формуванні цього психічного процесу відіграє розвиток мовлення.

Набуваючи досвіду спілкування та використовуючи різноманітні слова, граматичні форми мови, дитина вчиться систематизувати та узагальнювати за допомогою слів схожі явища, формулювати систему взаємовідносин, розміркує з приводу їх особливостей.

Питання взаємодії мови та мислення завжди знаходилося у центрі уваги вітчизняних та зарубіжних психологічних досліджень. І тут центральним, на думку Л. Виготського, є поєднання думки та слова, тому що з найдавніших часів науковці дотримувались протилежних позицій: або ототожнювали їх, або повністю роз'єднували.

У психологічних та лінгвістичних дослідженнях слово завжди належить не до одного якогось окремого предмета, а до окремого класу предметів. З огляду на це кожне слово являє собою приховане узагальнення, воно вже узагальнює, і з точки зору психології значення слова і є узагальнення.

Вивченню проблеми розвитку зв'язного мовлення і навчання розповідання дітей присвячено низку сучасних досліджень: визначення педагогічних умов формування розповіді з власного досвіду (А. Богуш, Л. Ворошніна, О. Ушакова), формування пояснювального мовлення (Т. Гризик, Н. Кузіна) [8].

Подальший етап розвитку дитини пов'язаний з оволодінням нею мовленням. Слова, що входять до її активного словника, виступають опорою для узагальнень. Вони швидкими темпами набувають загального значення і легко переносяться з одного предмета на інший.

Таким чином, взаємозв'язок мовлення та мислення виступає базовою основою формування та розвитку мовленнєвої системи дошкільника. Мовлення, як дієвий засіб мислення та пізнання, допомагає здійсненню інтелектуальної діяльності й реалізується як засіб вираження думки.

1.2. Пошуково-дослідницька діяльність, як засіб формування розвинутої особистості дітей дошкільного віку.

У психолого - педагогічній літературі проблема пошуководослідницької діяльності дітей дошкільного віку вивчається

досить детально та є наразі важливою, бо суттєво впливає на подальший розвиток та навчання дітей.

Це початковий етап, який вивчається багатьма педагогами та психологами і в історично-педагогічній спадщині, і в сучасних дослідженнях.

На велику роль пошуково-дослідницької діяльності у вихованні та навчанні дітей вказували західноєвропейські педагоги Я. А. Коменський, Й. Г. Песталоцці, Р. Оуен, Ф. Фребель, М. Монтесорі.

Видатний педагог К. Д. Ушинський розглядав важливість праці в природі та пошуково-дослідницької діяльності для розвитку та виховання дітей. Фундаментальними є його методичні рекомендації щодо організації пошуково - дослідницької діяльності. Зокрема, така діяльність має бути урізноманітненою, відповідати віковим особливостям та сприяти активізації дитячого мислення.

В сучасній теорії, практиці педагогіки та психології в Україні проблема пошукової діяльності є досліджуваною та важливою. В роботах В. К. Котирло, Л. Г. Подоляк розкривається процес формування самостійної діяльності дітей, особливості розвитку ставлення до праці. Г. Беленька розглядає експериментально-дослідницьку діяльність дошкільників в природі як джерело знань та стимул до різнобічного розвитку, в тому числі і мовленнєвого [6, с. 2].

Вихователь є керівником пошуково - дослідницької діяльності дітей. Тому він організовує освітній процес так, щоб знання дітям подавалися різними способами; формує у дітей практичні вміння та навички. Поміж всіх існуючих засобів пошуково-дослідницька діяльність дітей є універсальною та доречною. Адже, діти від народження є дослідниками, які вивчають навколишній світ шляхом спостереження та експериментування. Цю природну особливість ми використовуємо та

сприяємо її подальшому розвитку. Саме природна жага дізнатися невідоме, допитливість дітей обумовлює їх розвиток.

Дослідницька діяльність дітей сприяє формуванню елементарних знань та навичок пошукової роботи, підвищенню інтересу до явищ живої і неживої природи, активізації самостійної розумової діяльності дошкільників. Така діяльність створює умови для вирішення та точного розуміння проблем, питань, які постають перед дитиною в процесі дослідження. Важливим в такій роботі є те, що діти самостійно роблять «відкриття» у світі природи.

Стає зрозуміло, що одним із аспектів пізнавального розвитку дитини є збагачення досвіду. До нього входить і соціальний досвід, який є важливим у формуванні особистості в цілому. Судження, дії, способи організації своєї діяльності дитина переймає від людей, що оточують її, тому важливо оточити дитину позитивним та корисним «досвідом». Не менш важливим аспектом в розвитку дитини, її пізнавальної активності є розвиток мислення.

Всі знання та навички, які дитина засвоює в процесі життя мають осмислюватися та супроводжуватися мисленнєвим процесом. Для цього необхідно розвивати процеси мислення: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації, серіації. Залучаючи дитину до різних видів діяльності можна охопити більшість процесів та розвивати їх паралельно та взаємозалежно.

Пошуково - дослідницька діяльність дає безліч можливостей в організації роботи вихователя з дітьми. Різноманітність дітей зацікавлює, тому тримає в тонусі їх інтерес. Діти в змозі вивчити та побачити те, що можливо б і не зустріли в буденному житті. А необхідність висувати припущення, формулювати гіпотези, обговорювати отриманий результат та робити висновки стимулює розвиток мовлення дитини [7, с. 10]. Розвиваючи цю думку педагоги О. Аріна, Е. Кладієва,

Т. Михайлеченко, розкривають важливі завдання пошуково-дослідницької діяльності - виявлення і демонстрація зв'язків, недоступних для органів чуття дитини.

Адже органи чуття є основною зброєю дітей під час проведення дослідів, експериментів. Це створює умови для отримання досвіду та загального розвитку. Діти самостійно аналізують результати своєї роботи, роблять висновки, розкривають суть явищ та зв'язки у природі, застосовуючи діалогічне і монологічне мовлення [11, с. 25].

Пробудження зацікавленості до нового, фантазії, творчості, формування позитивної мотивації пізнання здійснюється в дошкільному віці та є першими проявами майбутньої особистості. Діти за своєю природою – допитливі дослідники навколишнього світу, тому в числі основних засобів формування екологічної компетентності дошкільника вагоме місце займають нескладні досліди, які є основою для дослідницької діяльності дошкільників [2, с. 31].

Організуюючи пошуково-дослідницьку діяльність з дошкільниками, ми споставили перед собою такі завдання:

- ✚ розширити знання дітей про довкілля;
- ✚ формувати уміння та навички самостійного здобуття знань;
- ✚ створити умови для розвитку пізнавальних процесів дошкільників, організації та проведення дослідницької діяльності;
- ✚ збагачувати пізнавальний досвід дітей через засвоєння ними еталонів, символів, виконання дій, заміщення та моделювання;
- ✚ розвивати діалектичне мислення, здатність бачити різноманітність світу в системі взаємозв'язків та взаємозалежностей;
- ✚ формувати у дітей здатність креативно використовувати знання та власний дослідницький досвід у розумових та перетворювальних діях.

В даний час актуальним заданням є створення в дитячому садку таких умов, які сприятимуть повноцінному розкриттю пізнавального потенціалу та розвитку дослідницької активності кожної дитини. Саме з цією метою нами було облаштовано різноманітні осередки: куточки природи та дослідницької діяльності, дослідницьку ділянку (город на підвіконні, дитячий город, квіткова клумба).

Особливістю організації пошукової-дослідницької діяльності дошкільників є те, що її можна організовувати через різні форми, методи та прийоми роботи з дітьми, а саме: довготривалі спостереження за об'єктами (явищами природи), дослід, експерименти, сюжетно-рольові ігри, дидактичні ігри та вправи, конструктивні ігри, ігри-загадки, бесіди, ігрові проблемні ситуації, розгляд картин, ілюстрацій, макетів, читання художньої та енциклопедичної літератури, трудова діяльність, традиційні, комплексні та інтегровані заняття [6, с. 5].

Структура досліду має багато спільного зі структурою спостережень. Проте сам процес його проведення потребує спеціального обладнання і умов.

Тому ми у своїй роботі дотримуємось класичної структури пошуково-дослідницької діяльності, яка складається з 4 етапів:

 перший етап - підготовка дітей до пошукової діяльності;

 другий етап – початок досліду;

 третій етап – перебіг досліду та подальший обмін думками;

 четвертий етап - заключний: обговорення результатів

досліді [2, с. 18].

Як показує практика, діти із задоволенням беруть участь у експериментах та дослідницькій діяльності, бо проведений хоча б один раз практичний експеримент, дає набагато більше користі, ніж багаторазове повторення теорії. Експериментуючи, дитина може «почаклувати», пропустити враження крізь себе. Вона стає свідком дивовижних

перетворень звичайних речей, починає по іншому ставитися до них, поповнює власну скарбничку життєвого досвіду. Проведення експерименту сприяє формуванню креативності, розвитку творчості та мовлення дошкільників. Плануючи та організовуючи дитячі експериментування, ми ставимо мету, добираємо потрібні матеріали, створюємо проблемну ситуацію, визначаємо пошукові дії дітей, а потім неухильно дотримуємося визначеної тактики взаємодії з ними. Це запорука успішного досліджу.

Для забезпечення організації пошуково-дослідницької діяльності ми подбали про умови, матеріали та обладнання під час проведення дослідів. У куточку дослідницької діяльності можна побачити спецодяг, скляний посуд, пластиковий посуд різний за формою та величиною, дрібні матеріали, прилади, різноманітні речовини.

Найбільшої результативності пошуково-дослідницька діяльність досягається під час реалізації різних дослідів. Так, у ході дослідів в старшій групі ми змогли створити ситуації успіху для кожної дитини завдяки диференційованому підходу. Для самоствердження дітей дуже важливо підтримати ініціативу й активність кожного вихованця та наповнити його життя яскравими враженнями і відкриттями. Так, працюючи над темою «Чарівні овочі», за допомогою цікавих дослідів та спостережень діти ознайомилися з особливостями певних овочів, їхніми лікувальними властивостями, навчилися практично використовувати набуті знання (Додаток 4).

Особливим видом дослідів є організована праця на дослідницькій ділянці. На території нашого закладу облаштовано «дитячий город» та «город на підвіконні» для вирощування рослин. Такі осередки сприяють розвитку допитливості і спостережливості в дітей. Дана форма роботи дає можливість розширити уявлення про рослини, як живі організми, про умови, необхідні для їх росту та розвитку. За допомогою організації такої роботи діти вчаться планувати власну діяльність, складати схеми,

домовлятися про способи досягнення мети, обирати та використовувати необхідні матеріали та обладнання. Цей вид дослідів межує з організацією трудової діяльності, що забезпечує емоційне задоволення від результатів спільних зусиль.

Головними етапами такої пошуково-дослідницької діяльності є:

- спостереження;
- поетапне фіксування результатів;
- зіставлення результатів за допомогою різноманітних методів і прийомів;
- висновки.

Сучасні підходи реалізації Базового компонента дошкільної освіти спонукають педагога організовувати пошуково-дослідницьку діяльність таким чином, щоб діти комплексно залучалися до культури спілкування з природними явищами та живою природою в цілому [1,9;12]. Мало знати назви явищ, потрібно ще навчитися відстежувати їх. У цьому випадку стає незамінним метеомайданчик, який відіграє значну роль у формуванні допитливості та всебічному розвитку дітей. Його облаштування у дошкільному закладі сприяє розширенню знань про такі професії, як метеоролог, синоптик, спонукає дітей до самостійних спостережень за станом погоди, аналізу природних явищ і виявленню творчого мислення, забезпеченню відчуття радості самостійного відкриття таємниць природи.

На метеомайданчику діти мають змогу дізнаватися багато нового і цікавого про погодні явища і зміни, вчитися експериментувати. До комплектації метеомайданчика увійшли: термометр, дощомір, сонячний годинник, флюгер, снігомір і багато інших приладів, що допомагають спостерігати за змінами у природі. Майданчик дає можливість ознайомити дітей з методикою і технікою спостережень і обробки їх результатів. Пошуково-дослідницьку діяльність на метеомайданчику ми доповнюємо різними інтерактивними методами роботи: мікрофон, мозковий штурм,

бесіда-діалог, моделювання проблемних ситуацій. Це дає дітям можливість краще розуміти причинно-наслідкові зв'язки у довкіллі.

Особливістю дослідницької діяльності у природі є те, що дитина вчиться спільно з педагогом та однолітками визначати найефективніший спосіб вирішення проблем, які постають перед нею та знаходити відповіді на них, використовуючи різні матеріали та обладнання, територію та приміщення закладу. Таким чином, дитина вчиться пізнавати світ.

В умовах систематичної роботи ми досягли досить високих результатів.

Наші діти:

- мають упевненість у своїх силах і здібностях;
- самостійно знаходять альтернативні шляхи пошуку;
- мають чуттєвий досвід, нетрадиційне мислення;
- вміють висловлювати свої думки та оригінальні ідеї;
- намагаються самостійно розв'язати проблеми;
- у дітей формується сталий інтерес до експериментування.

Аналізуючи результати проведеної роботи, можемо з впевненістю стверджувати: дослідницька діяльність є ефективною формою навчання всебічно розвиненої дитини та формування її особистісних рис, що цілком реалізовує основні завдання дошкільної освіти.

Ефективним для досягнення цієї мети є використання пошуководослідницької діяльності. Адже при такій роботі активізуються розумові процеси, удосконалюється пам'ять, розвиваються мисленнєві процеси, іде інтенсивний розвиток мовлення.

Пошуково-дослідницька діяльність сприяє пізнавальному розвитку дошкільників і, разом з тим, є ефективним засобом розвитку мовлення дітей. Особливістю є те, що мовлення дітей поєднується з активними діями. Перевага цього засобу – природне середовище, в якому діти легко

вступають в розмову, що допомагає збагатити зміст дитячих явлень і розмовного мовлення та поповнити словниковий запас.

1.3. Взаємообумовленість зв'язку між пошуково-дослідницькою діяльністю та розвитком діалогового мовлення у дошкільників.

Від народження дитина прагне пізнати все, що її оточує. Експериментально-дослідницька діяльність дошкільника є основою емпіричного пізнання довкілля, джерелом знань та стимулом до розвитку пізнавального інтересу.

Рідна мова також відіграє унікальну роль у становленні особистості дитини. Як найважливіший засіб людського спілкування та пізнання дійсності, мова є провідним каналом знайомства дитини з основними галузями життєдіяльності та формування основних взаємин із оточенням.

Основна мета пізнавального розвитку дитини дошкільного віку полягає в оволодінні засобами пізнання та формуванні їх мотиваційних основ. Щоб інформація про об'єкти і явища, яку отримують діти не набувала теоретизованого характеру і була цікавою, доцільно подавати її у вигляді нескладного експериментування.

Першочергового значення ролі праці та природи в пошуководослідницькій діяльності надавав засновник вітчизняної педагогіки К. Ушинський. Дуже важливими є сформульовані ним методичні вимоги до організації пошуководослідницької діяльності: вона повинна бути посильною, різноманітною і має активізувати роботу дитячої думки.

Засвоєння дошкільниками нових дій збільшує їх можливості і виступає передумовою розвитку їх мовлення. Німецькими вченими (Б.Крафт і К.Менг) було введено в науковий обіг термін «інтерація», під яким дослідники розуміють взаємодію, взаємопроникнення і взаємозв'язок різних видів діяльності дитини у процесі її комунікації. У

складній та багатозначній системі таких інтеракцій за функціональними ознаками як пріоритетні класифікують такі види: як пізнавальна, ігрова, мовленнєва і комунікативна. Саме вони насичують і супроводжують усі види діяльності дитини. Найважливішим аспектом інтеракційного підходу до наукового усвідомлення діяльності дошкільника (в тому числі і пошуково-дослідницької) є положення про те, що мовлення завжди насичує будь-яку інтелектуальну чи практичну діяльність. [16, с. 15].

Відтак, формування і розвиток мовлення дітей дошкільного віку повинно відбуватись насамперед у діяльнісному контексті.

Психологи О. Бодальов, Р. Максимова та Т. Федотова розуміють спілкування як один із видів людської діяльності, в ході якої триває пізнання фактів дійсності і формується суб'єктивне ставлення до неї.

Мовленнєве спілкування трактується як найбільш складна і досконала форма спілкування.

Спілкування у своїй структурі має мотиви, предмет, зміст, засоби, результат. Потреба у спілкуванні в психології визначається як бажання і прагнення людини до взаємодії, пізнання та оцінки різних об'єктів і явищ.

Під формою спілкування сучасні дослідники розуміють комунікативну діяльність суб'єкта на певному етапі її розвитку, що характеризується чіткими параметрами: час виникнення даної форми спілкування; місце, що займає у житті дитини; головний зміст потреби, що задовольняється дітьми в процесі спілкування; провідні мотиви, які спонукають дошкільника до спілкування; основні засоби спілкування, завдяки яким здійснюється комунікація з іншими.

Відомо, що провідним засобом комунікації упродовж усього періоду дошкільного віку виступає мовлення, що знаходиться у складних взаємовідносинах з іншими видами діяльності і обумовлює їх розвиток і становлення.

Тому дуже важливою є ефективна організація пошуководослідницької діяльності і керівництво спілкуванням з боку вихователя.

Особливості інтерактивного навчання, на думку дослідників, полягають:

- по-перше, інтерактивній педагогічній взаємодії властивий високий ступінь інтенсивності спілкування усіх учасників, їх комунікації, обміну діяльностями, зміною та різноманітністю їх різновидів, форм і прийомів;
- по-друге, інтерактивне навчання спирається на пряму взаємодію дітей зі своїм досвідом та досвідом оточуючих друзів, оскільки більшість інтерактивних вправ спрямовується до досвіду самої дитини;
- по-третє, в процесі спілкування в учасників формуються різноманітні вміння, а саме: критично мислити, міркувати, розв'язувати суперечливі проблеми на основі аналізу отриманої інформації та обставин. Вони вчаться зважувати різноманітні альтернативні думки, приймати зважені рішення.

При такій організації діяльності дошкільник може не тільки висловити свою думку, погляд, дати оцінку, а й, почувши аргументи співбесідників, й зовсім відмовитися від власної точки зору, істотно змінити її.

Досвід організації пошуково-дослідницької роботи з дошкільниками показав, що спостереження за проведенням дослідів та безпосередня участь у їх виконанні дозволяє дітям відчувати себе першовідкривачами, дослідниками навколишнього світу. Дошкільникам, як особливій віковій категорії властива орієнтація на пізнання оточуючого світу та експериментування з різноманітними об'єктами та явищами.

Вони замислюються про багатоманітні фізичні явища такі, як: замерзання води взимку, поширення звуку в повітрі та у воді, схожість та відмінність навколишніх об'єктів за різними ознаками (кольором, розміром, формою) та можливість самому досягти бажаних ознак тощо.

Отже, спостерігається взаємообумовленість зв'язку між пошуково-дослідницькою діяльністю та розвитком діалогового мовлення у дошкільників. За допомогою пошуково-дослідницької діяльності у дошкільників формуються орієнтувальні вміння, інтелектуальні та практичні дії, розвиваються мовленнєві та мисленнєві процеси. Мова ж відіграє унікальну роль у становленні особистості дитини, оскільки є найважливішим засобом людського спілкування та пізнання дійсності. Вона є провідним каналом знайомства дитини з основними галузями життєдіяльності та формування основних взаємин із оточенням.

РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДІАМОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ПОШУКОВО - ДОСЛІДНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Обстеження рівня мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Правильно організований освітній процес дітей дошкільного віку в умовах групи потребує обстеження мовленнєвих і немовленнєвих процесів, сенсомоторної сфери і інтелектуального розвитку. Нашим завданням є кваліфікована діагностика рівня мовленнєвого розвитку та його компонентів, зокрема словникового запасу, граматичної будови, впровадження методики поетапного впливу пошуково-дослідницької діяльності на подолання порушень лексико – граматичної сторони мовлення.

Обстеження мовлення дітей проводилось в перші 2 тижні перебування дитини в групі.

Експериментальне дослідження, зазвичай, складається з двох етапів: констатувального і заключного.

Метою обстеження було виявити рівень порушень зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Застосовуються такі методи обстеження:

- спостереження за дитиною в процесі гри; навчання, що дозволяє виявити, як дитина спілкується з однолітками та дорослими;

- бесіда з батьками дитини;

- бесіда з дитиною.

Завданням обстеження було:

- вивчення стану сформованості зв'язного мовлення дітей 6 р. ж;

- визначення рівнів мовленнєвого розвитку за допомогою виконання завдань методики з діагностики зв'язного мовлення дітей;

✚ виявлення особливостей зв'язного мовлення дітей дошкільників[9, с. 44].

У процесі обстеження було виявлено об'єм мовленнєвих навичок і порівняно їх з мовленнєвими навичками дошкільників, що відповідають віковим нормам. В дослідженні брали участь 20 дітей старшого дошкільного віку [Додаток 1].

На констатувальному етапі експерименту було використано серію завдань, розроблених Т.О. Піроженко. Вони спрямовані на вивчення та визначення рівнів зв'язного мовлення дітей [14, с. 5].

У ході моніторингу було встановлено, що частина дітей мають бідний словниковий запас, пропускають окремі ланки, «гублять» дійових осіб, замінюють логічну послідовність подій. В активному словнику цих дітей переважають іменники та дієслова, а слова, що характеризують якість, ознаку, стан предметів і дій, дошкільники вживали рідко.

В активному мовленні дітей переважають прості речення.

В результаті педагоги поставили перед собою такі завдання:

✚ навчити дітей старшого дошкільного віку оперувати граматичними категоріями;

✚ навчити будувати прості та складні речення;

✚ збагатити лексичний запас дітей з певних тем;

✚ навчити визначати основну думку, послідовність переказу подій.

Отже, у процесі обстеження було виявлено об'єм мовленнєвих навичок, які порівняли з навичками мовлення, що відповідають віковим нормам і нормам психічного розвитку. Дані діагностики внесли до діагностичної карти мовленнєвого розвитку дитини. Така діагностика допомогла педагогам скоординувати і побудувати свою роботу, враховуючи рівні мовленнєвого розвитку дітей, щоб досягти позитивної динаміки в розвитку мовлення.

2.2. Впровадження елементів пошуково-дослідницької діяльності в освітній процес.

На першому етапі дослідження було виявлено, що зв'язне мовлення дітей не досягає рівня, що відповідає віковим особливостям дошкільників. На формувальному етапі педагогами було проаналізовано дане питання і, з метою удосконалення діалогового мовлення у дітей, визначено доцільність впровадження елементів пошуково-дослідницької діяльності в освітній процес.

З цією метою педагогами було розроблено авторську підбірку мовленнєвого та пошуково-дослідницького матеріалу «Для маленьких говірливих дослідників», укладеного за інтегрально-тематичним принципом (Додаток 5). Для урізноманітнення роботи з дітьми також був створений записничок для дослідів «Давайте поміркуємо» (Додаток 4).

Педагогами проводилась відповідна робота з дошкільниками старшого дошкільного віку з формування зв'язного мовлення з застосуванням дослідницької діяльності.

В ході занять діти проводили досліди та знаходили відповіді на свої питання. В усіх дошкільників було бажання самостійно зробити дослід, показали його батькам, як справжнім дослідникам, поділитись своїми висновками. Так на занятті «Про властивості води» в процесі бесіди діти ставили багато питань, активно розповідали за схемою «колообіг». Після загадок про водойми почали самостійно визначати, як багато назв-водойм вони запам'ятали. Марійка С. одразу після цього почала розповідати, які водойми бачила та для чого вони, тим самим самостійно складаючи оповідання. В процесі заняття «Темний космос» особлива увага зверталась на формування словникового запасу дітей.

На занятті «Чи може людина жити без повітря?» діти відповіли по-різному. Так Андрійко С. відповів коротко: «Ні, не може».

Натомість Даринка Л. сказала, людина без повітря не зможе дихати і помре, але не тільки людина не може жити без повітря, а і тваринки теж. Інші діти одразу підхопити це і почали говорити, що і рослини також не можуть жити без повітря. Дошкільники самостійно зробили висновок.

Отже, слід зазначити, що в процесі пошуково-дослідницької діяльності розвивається емоційна сфера дитини, пам'ять, активізуються процеси мислення, оскільки постійно виникає необхідність здійснювати операції аналізу та синтезу, порівняння та класифікації. Всі ці розумові операції сприяють розвитку діалогового мовлення.

Для визначення ефективності роботи після проведення занять було здійснено повторну діагностику (контрольний експеримент) по серії завдання для дослідження зв'язного мовлення дітей за методикою констатуючого експерименту.

2.3. Динаміка рівня розвитку мовлення дошкільників.

З дітьми старшої групи було проведено кінцеве обстеження з розвитку діалогового мовлення. На першому етапі дослідження було виявлено, що мовлення значної кількості дітей групи не досягає рівня, що відповідає віковим особливостям дошкільників.

Для роботи з дітьми педагогами було розроблено записничок для дослідів «Давайте поміркуємо» [Додаток 3] та авторську підбірку мовленнєвого і пошуково-дослідницького матеріалу «Для маленьких говірливих дослідників», [Додаток 4] укладеного за інтегральнотематичним принципом. З даним методичним матеріалом було зручно працювати, оскільки він структурований згідно лексичних тем, що плануються впродовж року.

Широке застосування в роботі з дітьми дослідів-експериментів, дидактичних ігор, різних форм роботи мовленнєвого спрямування

забезпечило як мовленнєвий розвиток, так і сталий пізнавальний інтерес до всього нового, незвіданого.

Проведена комплексна робота з дітьми допомогла виявити всі слабкі та сильні сторони дошкільників в розвитку зв'язного мовлення.

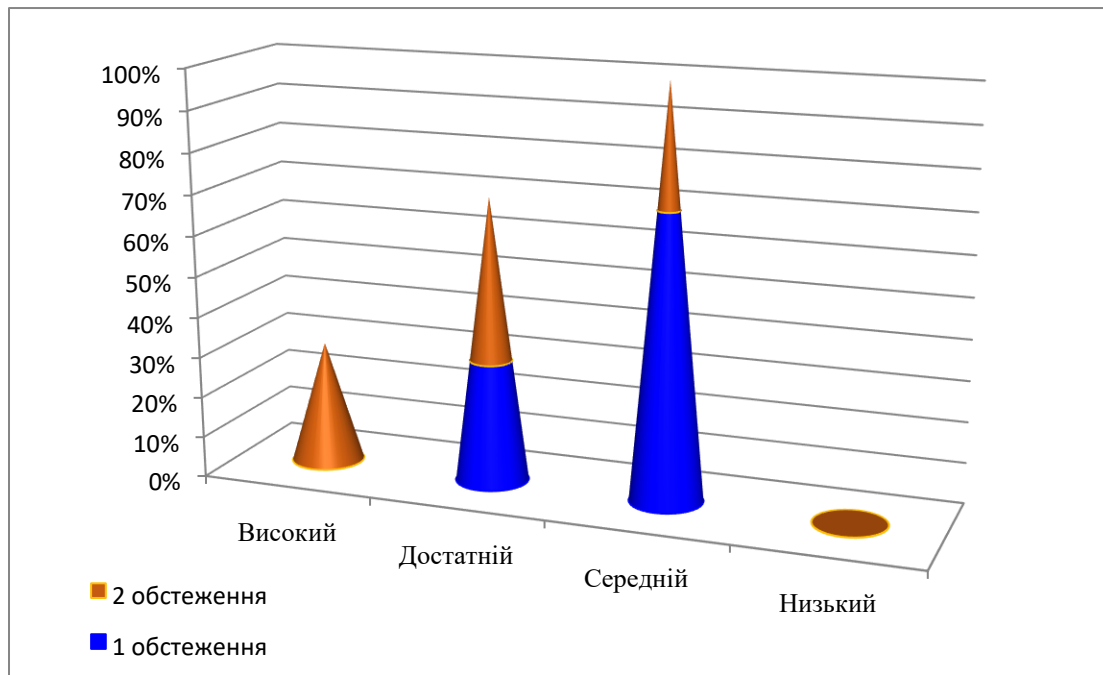
Аналіз результатів, отриманих у ході діагностики на констатуючому та формуючому етапі дослідження дозволяє зробити висновок, що обрана методика виявилась достатньо надійною та зручною для практичного використання;

Проведена формуюча робота показала ефективність використання занять з застосуванням дослідів з дітьми старшого дошкільного віку. Контрольний зріз показав, що спостерігається позитивна динаміка високого рівня розвитку зв'язного мовлення.

Порівняльний аналіз результатів розвитку мовлення дітей показав покращення, як бачимо в таблиці.

Рівні	I обстеження % рівня розвитку зв'язного мовлення	II обстеження % рівня розвитку зв'язного мовлення
Високий	-	30
Достатній	30	40
Середній	70	30
Низький	-	-

Після кількісної та якісної обробки даних за результатами обстеження була визначена динаміка і ефективність процесу розвитку мовлення.

Результати обстеження продемонстрували, що у більшості дітей покращилися навички діалоогочного мовлення. Діти самостійно склали розповідь, висловлювання дітей були послідовними, логічними. В мовленні дітей було присутнє правильне вживання граматичних категорій, спостерігалось вживання речень різних синтаксичних конструкцій.

Кількісні дані засвідчують позитивні зміни, що відбуваються в розвитку зв'язного мовлення дітей. Якщо при первинному обстеженні високого рівня не було, то при повторному обстеженні високий рівень становив 30 %, достатній рівень був 30 %, а став 40 %, середній рівень був 70 %, а став 30 %.

Діти навчилися:

- оперувати граматичними категоріями;
- будувати прості та складні речення;
- збагатився лексичний запас з певних тем;
- визначати основну думку, визначати послідовність переказу подій.

Отже, одержані дані доводять ефективність застосування пошуководослідницької діяльності щодо розвитку діалогового мовлення дітей та сприяють розвитку мовленнєвої компетентності дитини в цілому.

ВИСНОВКИ

Переконливо доведено, що взаємозв'язок мовлення та мислення виступає базовою основою формування та розвитку особистості дошкільника. Мовлення, як дієвий засіб мислення та пізнання, допомагає здійсненню інтелектуальної діяльності й реалізується як засіб вираження думки.

Також встановлено, що пошуково - дослідницька діяльність дає безліч можливостей в організації роботи вихователя з дітьми. Різноманітність зацікавлює дітей, тримає в тонусі їх інтерес. А необхідність висувати припущення, формулювати гіпотези, обговорювати отриманий результат та робити висновки стимулює розвиток мовлення дитини.

Науковими розвідками в психолого-педагогічній галузі встановлено, що за допомогою пошуково-дослідницької діяльності у дошкільника легше формуються орієнтувальні вміння, інтелектуальні та практичні дії, розвиваються мовленнєві та мисленнєві процеси. Це створює умови для отримання досвіду та загального розвитку. Діти самостійно аналізують результати своєї роботи, роблять висновки, розкривають суть явищ та зв'язки у природі, застосовуючи діалогічне і монологічне мовлення. Отже, при такій роботі активізуються розумові процеси, удосконалюється пам'ять, розвиваються мисленнєві процеси, іде інтенсивний розвиток мовлення.

Доведено, що пошуково-дослідницька діяльність сприяє пізнавальному розвитку дошкільників і, разом з тим, є ефективним засобом розвитку мовлення дітей, що поєднується з активним діями. Перевага цього засобу – природне середовище, в якому діти легко вступають в розмову. Воно допомагає збагатити зміст розмовного мовлення, дитячих явлень та поповнити словниковий запас.

Простежується взаємообумовленість зв'язку між пошуководослідницькою діяльністю та розвитком діамнологічного мовлення у дошкільників. Мова також відіграє унікальну роль у становленні

особистості дитини, оскільки є найважливішим засобом людського спілкування та пізнання дійсності. Вона є провідним каналом знайомства дитини з основними галузями життєдіяльності та формування основних взаємин із оточенням.

В роботі представлені результати констатувального та контрольного етапів дослідження, яке проводилось на базі Житомирського центру розвитку дитини № 55. Був запропонований, розроблений і апробований під час практики матеріал з розвитку зв'язного мовлення з застосуванням експериментів.

Також було упорядковано систему методів та форм роботи з дослідницької діяльності для розвитку діалогологічного мовлення.

Результати експериментальної роботи дозволили підтвердити гіпотезу, про те, що при активному використанні експериментально-пошукової діяльності в освітньому процесі розвиток зв'язного мовлення дітей буде проходити значно ефективніше.

Отже, одержані дані доводять ефективність застосування пошуководослідницької діяльності щодо розвитку діалогологічного мовлення дітей та сприяють розвитку мовленнєвої компетентності дитини в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарти дошкільної освіти) наказ МОН від 12.01.21 № 33
2. Бабюк Т.Й. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2012.
64 с
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» (нова редакція) Тернопіль: Мандрівець, 2022.
256 с.
4. Білан О. Навчання розповідання з використанням наочності – Тернопіль. Мандрівець 2014
5. Білан О. Художньо мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку/ - Львів: Промінь. 2007 с-64
6. Беленька Г. Експериментально-дослідницька діяльність у природі: уточнюємо поняття, актуалізуємо завдання. Дошкільне виховання. 2018. № 4. С. 2-7.
7. Беленька Г. Експериментування–крок до пізнання. Дошкільне виховання. – 2007. – № 5. – С. 7-10.
8. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти: Вид-во «Ранок», 2013. – 192 с.
9. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика // навчальний посібник. – Запоріжжя ЛТД – 2000
10. Брелова А. Формування звязного мовлення // Дошкільне виховання № 4 2004 с. 15 – 17
11. Влох В. І. Пошуково-дослідницька діяльність дошкільників у природі. : навч.-метод. посіб. 2014. 27 с.
12. Гавриш Н. В. Розвиток мовленнєво – творчої діяльності в дошкільному дитинстві – Донецьк. Либідь 2001

- 13.Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят // - К.: Вид. дім «Шкільний світ» 2006 с-119.
- 14.Гавриш Н. Розвиток мовлення: розв'язуємо актуальні проблеми. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. № 3. С. 36- 44
- 15.Костюк Г. С. Розвиток і виховання // Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. — К., 1989.
- 16.Костюк О. Дослідження пошукової діяльності у формуванні пізнавальних інтересів дошкільників до природи. Педагогічний пошук. №3 2014. с.21

ДОДАТКИ

Початкове обстеження дітей з розвитку мовлення.

На початку навчального року було проведено обстеження мовленнєвого розвитку старших дошкільників.

Обстеженням було охоплено 20 дітей.

Згідно вікових особливостей було проведено обстеження дітей і визначено рівні мовного розвитку:

РІВНІ	РОЗВИТОК ДІАМОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ
Високий	Дитина уміє будувати розповідь, користується простими та складними реченнями, речення логічно пов'язані між собою. Зв'язне мовлення характеризується зв'язністю та різноманітними засобами зв'язку між реченнями.
Достатній	При складанні розповіді дитина використовує не більше 4-5 речень, називає ознаки предмета при описі, використовує прості поширені речення. У реченнях спостерігається логічна послідовність, майже не припускає граматичних помилок.
Середній	Дитина зазначає труднощі при складанні розповіді, мало вживає складні речення, при описі використовує не більше 3-х ознак, не завжди виконує мовленнєві завдання успішно.
Низький	Бідний вибір мовних засобів, порушення логічної послідовності у реченнях. Самостійно не передає ознаки предмета під час описової розповіді, намагається скласти розповідь, але обмежується висловами без початку та кінця.

Під час обстеження ми використовували серію завдань для дослідження зв'язного мовлення Т. О. Піроженко. Дана методика призначена для виявлення особливостей мовного розвитку дітей. Для оцінювання використовується рівнева система.

Проведене нами обстеження включає 2 етапи.

На I етапі ми проводили діагностику зв'язного мовлення за допомогою традиційних методів та форм роботи. На II етапі обстеження ми впровадили елементи пошукової діяльності. Обстеження зв'язного мовлення складалося з 4 завдань.

Методика 1.

Складання описової розповіді про іграшку.

Мета: Вивчення особливостей зв'язного монологічного висловлювання у дітей в ході опису іграшки; структури, послідовності і зв'язності викладу, використання мовних засобів.

Матеріал: Предметна картинка по темі «Іграшки».

Інструкція: Дитині пропонується картинка. Потрібно вибрати картинку і скласти описову розповідь. При цьому необхідно визначити особливості предмета вказуючи на форму, колір, розмір, з яких частин складається.

Були використані такі критерії оцінювання з опису іграшки:

- ✚ послідовність викладу;
- ✚ зв'язність викладу;
- ✚ використання мовних засобів у висловах: прикметники, іменники, дієслова;
- ✚ використання речень різних синтаксичних конструкцій.

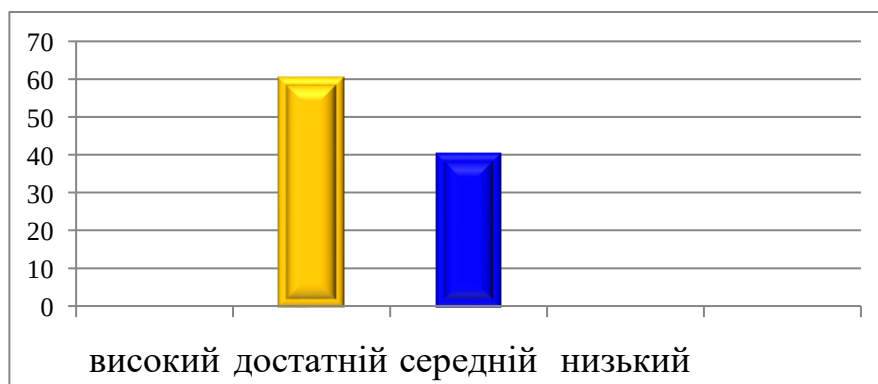
Аналіз результатів.

Після обробки отриманих даних у відповідності з критеріями оцінювання ми отримали результати і відобразили в таблиці:

Рівні розвитку	Складання опису про іграшку	
	Кількість дітей	% за рівнями розвитку
Високий	-	-
Достатній	12	60
Середній	8	40
Низький	-	-

Аналіз отриманих даних у відповідності з критеріями показав, що при складанні описової розповіді про іграшку:

Дітей з високим рівнем діалоогочного мовлення не виявлено, достатній рівень діалоогочного мовлення має 12 дітей, що складає 60%, середній рівень має 8 дітей, це 40% від кількості дітей в групі, низького рівня немає.

Для дітей 6-го року життя це не дуже хороші результати.

Методика 2.

Складання розповіді за серією картинок «Їжачок».

Мета: З'ясувати вміння дітей скласти розповідь за серією картинок «Їжачок». Розвивати зв'язне мовлення.

Матеріал: набір послідовних картинок «Їжачок»

Інструкція: Дітям дається серія картинок з 3 сюжетних картинок, пропоную скласти розповідь, назвати її і розташувати картинки по порядку.

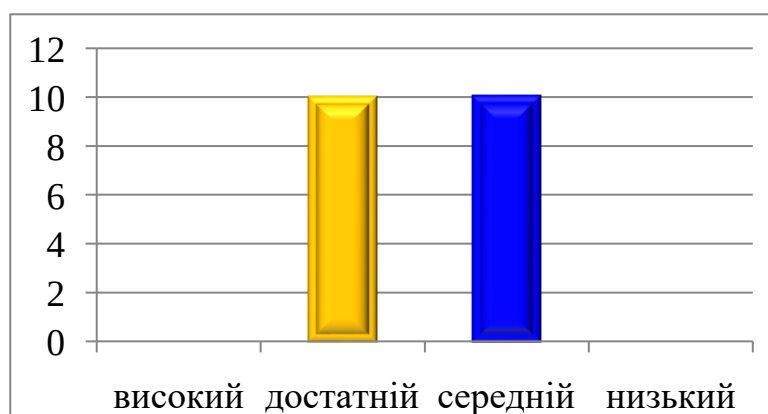
Показники аналізу розповіді за серією сюжетних картинок наступні:

- + послідовність і зв'язність викладу;
- + здатність формулювати свої думки і висловлювати їх у реченні;
- + наявність речень різних граматичних конструкцій;
- + повнота охоплених фактів зображених на картинці вміння встановлювати між ними зв'язки.

Аналізуючи результати, визначили такий відсоток сформованості діалогологічного мовлення:

Рівні розвитку	Складання розповіді за серією сюжетних картинок.	
	Кількість дітей	% рівня сформованості діалогологічного мовлення
Високий	-	-
Достатній	10	50
Середній	10	50
Низький	-	-

Виходячи з цього, можна сказати, що розповіді дітей в основному складаються з простих речень, висловлювання дітей з середнім рівнем розвитку характеризується пропуском структурних частин. У своїй розповіді діти намагаються встановлювати зв'язки між предметами, явищами, але не всім це вдається.

Методика 3.

Переказ казки «Старий пень» В. Сухомлинського.

Мета: виявити вміння дітей послідовно відтворювати текст, його повноту.

Матеріал: казка В. Сухомлинського «Старий пень»

Інструкція: дітям пропонується прослухати невеликий за обсягом літературний текст. Текст читаю 2 рази в повільному темпі; перед повторним читанням дається установка на складання переказу. По закінченню тексту дитину просять переказати те, що запам'ятала.

Текст. Старий пень В. Сухомлинський.

Росло в лісі велике гіллясте дерево. Навесні воно вкривалося зеленим листям, білими квітками. Прилітали до квіток бджоли і джмелі. Поселились на дереві співучі пташки. Щовесни поверталися вони з теплого краю, знаходили своє дерево і весело щебетали: «Доброї весни, рідне дерево, ми прилетіли до тебе». Радісно жилось дереву, бо багато друзів було у нього.

Минули роки. Постаріло дерево, засохло. Прийшли до лісу люди, спиляли його і кудись повезли. Залишився тільки пень. Від суму він покрився сірим пилом. Прилетіли якось пташки покружляли, защебетали і полетіли. Пень заплакав з туги.

Настала осінь. Якось прибїг до пенька їжак. Вириг ямку і став носити сухі листочки, стеле зимову постіль. Зрадів старий пень. Подружились вони, розповіли один одному про своє життя. Аж помолодів пень. Зацвів зеленим мохом. Бо є тепер у нього вірний друг.

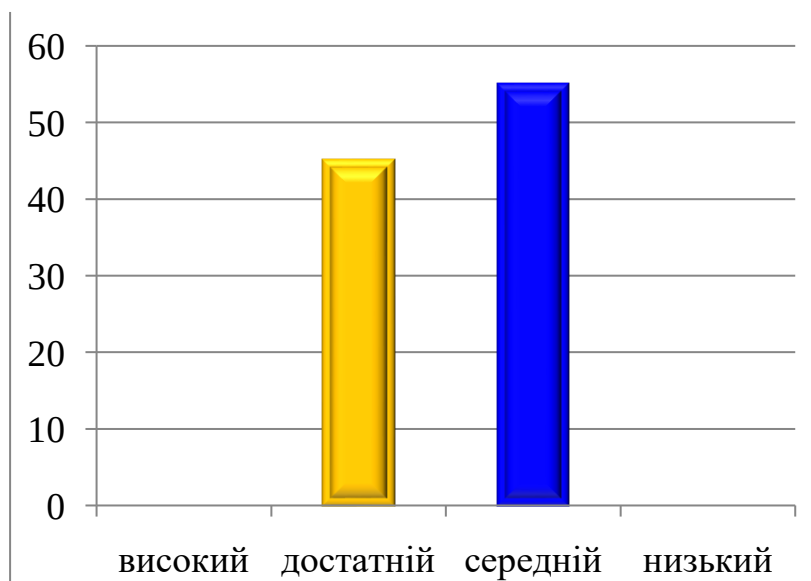
Критерії оцінювання переказу казки наступні:

- розуміння тексту;
- структура тексту;
- лексична сторона мовлення;
- граматична сторона мовлення;
- плавність мовлення.

Аналіз отриманих результатів відображено в таблиці:

Рівні розвитку	Переказ казки	
	Кількість дітей	% рівня сформованості мовленнєвого розвитку
Високий	-	-
Достатній	9	45
Середній	11	55
Низький	-	-

Проаналізувавши показники отриманих результатів, що мовленнєвий розвиток дітей старшого віку знаходиться на середньому рівні з рівнем успішності 55%. При переказі казки діти важко будують фразу, втрачають основну частину змісту, не можуть виразити основної думки.

Методика 4.

Складання творчої розповіді за віршем Г. Чубая «Хмарка йшла на іменини».

Мета: вчити дітей самостійно складати розповідь за темою вірша, відтворюючи жанрові особливості казки, використовувати засоби мовної виразності. Сприяти розвитку творчих здібностей.

Матеріал: вірш Г. Чубая «Хмарка йшла на іменини».

Інструкція: дітям читаю вірш, а потім пропоную скласти казку за віршем та структурною схемою. Після закінчення розповіді кожна дитина розповідає свою історію.

Текст. «Хмарка йшла на іменини» Г. Чубай

Хмарка йшла на іменини

До сестрички до хмарини.

В подарунок дощ несла

Й ненароком розлила.

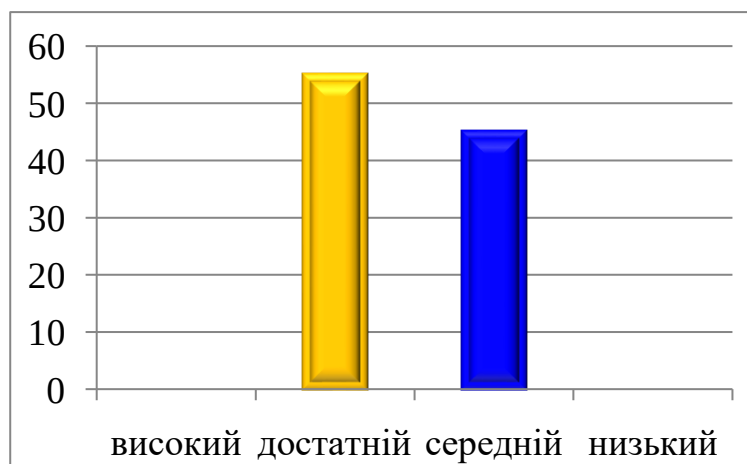
Критеріями даного оцінювання є:

- здатність дитини до вільного зв'язного мовлення, уміння самостійно викладати події в логічній послідовності;
- використання граматичних конструкцій речення і граматичних форм слова;
- багатство словникового запасу, уміння користуватись усіма частинами мови.

Аналіз отриманих результатів відображено в таблиці:

Рівні розвитку	Складання творчої розповіді	
	кількість	% успішності
Високий	-	-
Достатній	11	55
Середній	9	45
Низький	-	-

Як показують результати обстеження дітей, рівень логічного мислення та зв'язного мовлення нижчий за вікову норму.

Кінцеве обстеження дітей з мовленнєвого розвитку.

Для визначення ефективності роботи після занять було проведено повторну діагностику (контрольний експеримент) за серією завдань для дослідження зв'язного мовлення дітей за методикою констатуючого експерименту.

Обстеження включало 4 завдання.

Методика1.

Властивості паперу.

Мета: розширення та закріплення уявлень про властивості паперу. Навчити дітей робити дослід з папером

Завдання: уточнити уявлення дітей про папір і його властивості в процесі виготовлення і застосування. Допомогти дітям за допомогою різних прийомів виявити властивості паперу. Вчити аналізувати, робити прості висновки. Розвивати, обстежувальні дії і вміти встановлювати причинно - наслідкові зв'язки в процесі виконання різних дій з папером.

Виховувати інтерес до пізнання навколишнього світу, допитливість.

Матеріал: папір, вода, склянка.

Критерії оцінювання такі самі як при I обстеженні.

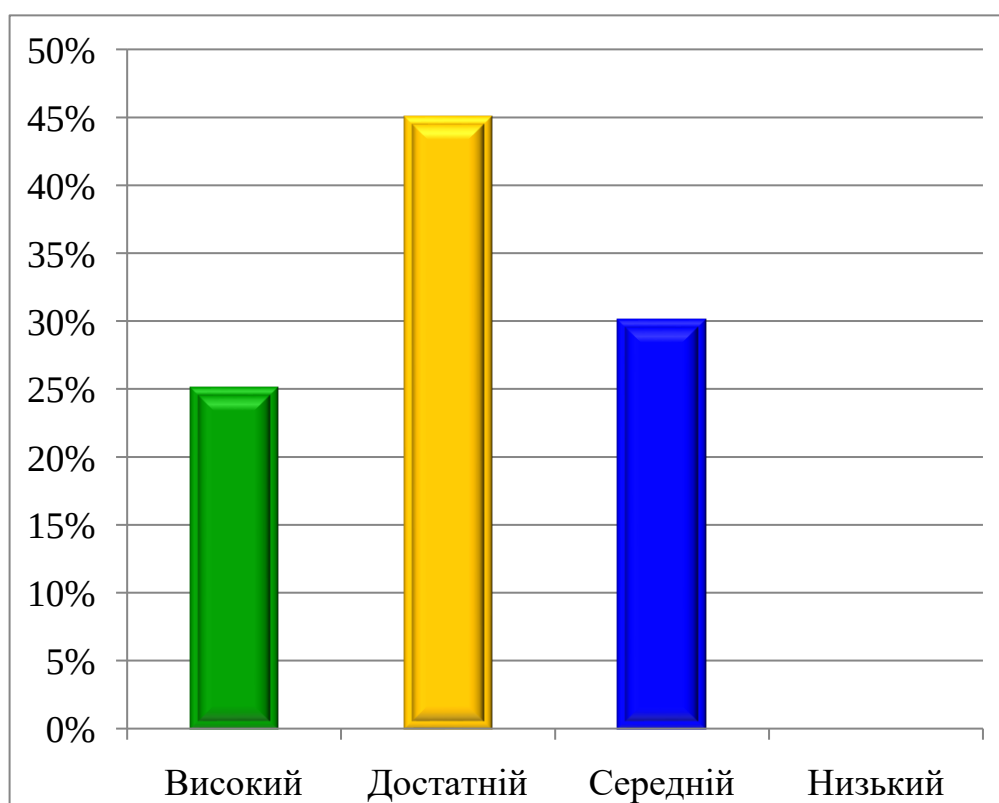
Згідно цих критеріїв було визначено рівні мовленнєвого розвитку:

- високий рівень – 5 дитини;
- достатній рівень – 9 дітей;
- середній рівень – 6 дитини;
- низький рівень - 0 дітей.

Результати обстеження відображені у таблиці:

Рівні розвитку	Складання опису про предмети	
	Кількість	% успішності
Високий	5	25
Достатній	9	45
Середній	6	30
Низький	-	-

Аналізуючи результати можна зробити висновок, що у багатьох дітей значно покращився рівень складання опису, діти називали всі ознаки паперу, з'явилася послідовність та зв'язність викладу.

Методика 2.

Така різна вода

Мета: закріпити знання дітей про властивості води в природі; розвивати логічне мислення; вчити робити висновки в результаті дослідів; формувати вміння відповідати на питання вихователя, використовуючи поширені складні речення; закріплювати вміння утворювати прикметники протилежні за значенням; доповнювати активний словник дітей новими словами: речовина, стан речовини, колообіг, рідка, прозора, безбарвна, ллється, переливається, проливається; розвивати інтерес до спільної діяльності, виховувати доброту та повагу до оточуючих; закріплювати правила безпеки при проведенні дослідів.

Матеріал: склянка з водою.

Критерії оцінювання залишаються ті ж самі, що і при I обстеженні.

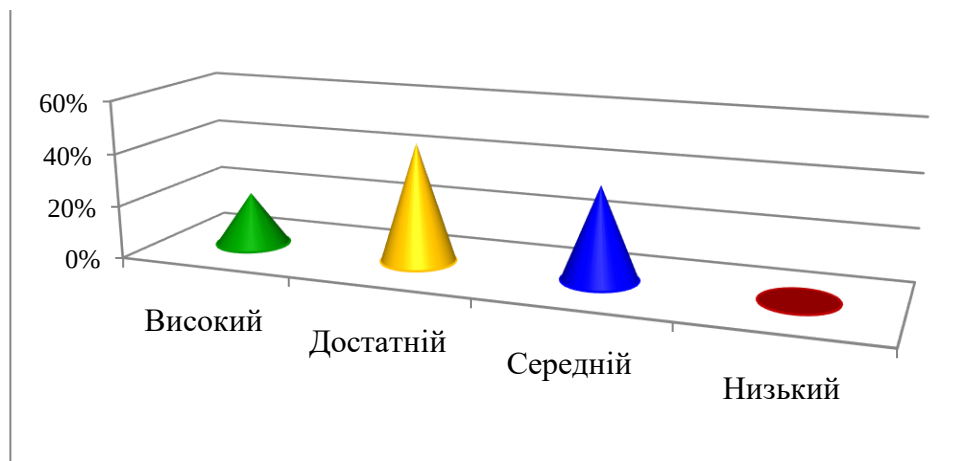
Аналізуючи відповіді дітей, ми визначили рівні їх мовленнєвого розвитку:

- високий рівень має 4 дитини;
- достатній рівень має 9 дітей;
- середній рівень має 7 дітей;
- низький рівень має 0 дітей.

Результати обстеження висвітлені в таблиці:

Рівні розвитку	Складання опису за серією картинок	
	кількість	% успішності
Високий	4	20
Достатній	9	45
Середній	7	35
Низький	-	-

Як показують результати обстеження мовленнєвий розвиток дітей значно покращився. Діти правильно і послідовно будували розповідь, яка складалася з поширених речень. Лише деякі діти потребували допомоги вихователя.

Як ми бачимо рівень успішності у дітей покращився:
з високим рівнем – 20%, з достатнім - 45%, з середнім -35%.

Методика 3.

«Таємничий космос»

Мета: викликати інтерес до космічного простору, дізнатись, чому в космосі темно; розкрити уявлення дітей про космічні професії, познайомити з першим космонавтом, розвивати уяву, фантазію.

Ігровий матеріал: ліхтарик, стіл, лінійка.

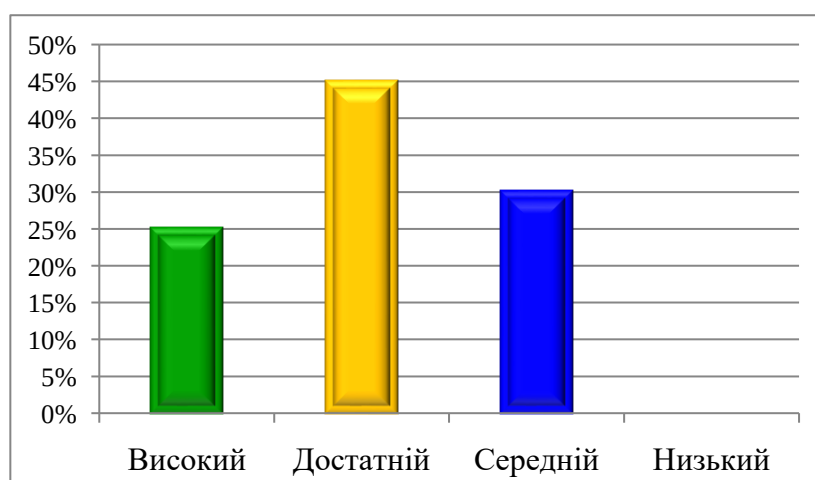
Критерії оцінювання такі самі як при I обстеженні.

Згідно них ми визначили рівні мовленнєвого розвитку дітей:

- ✚ високий рівень у 5 дітей;
- ✚ достатній у 9 дітей;
- ✚ середній у 6 дітей;
- ✚ низький рівень має 0 дітей.

Результати обстеження висвітлені в таблиці:

Рівні розвитку	Складання творчої розповіді	
	кількість	% успішності
Високий	5	25
Достатній	9	45
Середній	6	30
Низький	-	

Аналіз результатів обстеження показав, що діти самостійно спілкувалися між собою про космос, у реченнях спостерігалася логічна послідовність та були також діти, які брали участь у досліді після надання незначної допомоги вихователя.

Методика 4.

«Повітря та його властивості»

Мета: формування цілісного сприйняття оточуючого світу, створення умов для розвитку інтересу дітей до пошуково – дослідницької діяльності.

Завдання:

- ✚ розширювати уявлення дітей про значення повітря в житті людини;
- ✚ познайомити дітей з деякими властивостями повітря;
- ✚ активізувати і розширити словниковий запас дітей;
- ✚ розвивати пізнавальний інтерес в процесі дослідницької діяльності;
- ✚ розвивати вміння робити висновки;
- ✚ виховувати інтерес до оточуючого світу.

Матеріал: поліетиленовий пакет, апельсин, цибуля, дудочка.

Критерії оцінювання ті самі ,що і при I обстеженні. Відповідно до критеріїв оцінювання ми визначили наступні рівні мовленнєвого розвитку:

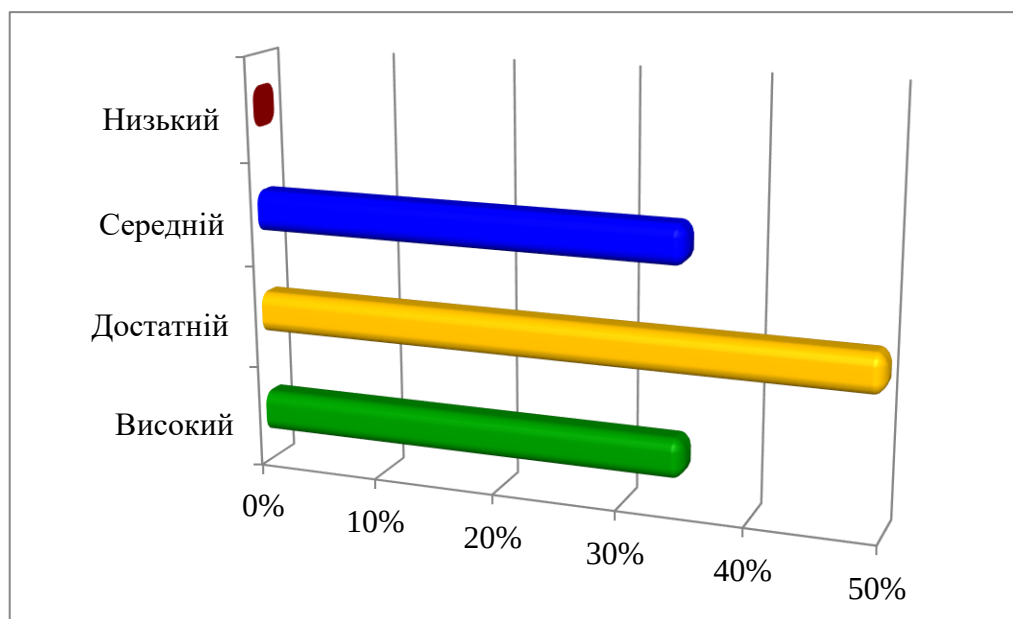
- ✚ високий рівень - 5 дітей, що становить 35% успішності;
- ✚ достатній рівень – 10 дітей, що становить 50% успішності;
- ✚ середній рівень 5 дитини, що становить 35% успішності;
- ✚ низького рівня немає.

Результати обстеження відображені в таблиці:

Рівні розвитку	Переказки	
	кількість	% успішності
Високий	5	35
Достатній	10	50
Середній	5	35
Низький	-	-

Результат кінцевого обстеження з формування зв'язного мовлення дітей дошкільного віку показав, що в умовах цілеспрямованого систематичного навчання діти здатні до виконання різних експериментів.

У них значно збільшились можливості до побудови зв'язних висловлювань; були присутні лише поодинокі випадки пошуку слів; покращилась якість мовлення; творчі розповіді стали зв'язними, послідовними, змістовними.

Записничок для дослідів «Давайте поміркуємо»

Дослід № 1

«Підводний човен із винограду»

Візьміть склянку зі свіжою газованою водою або лимонадом і киньте в неї виноградинку. Вона трохи важча за воду і опуститься на дно. Але на неї тут же почнуть сідати бульбашки газу, схожі на маленькі повітряні кульки. Незабаром їх стане так багато, що виноградинка спливе.

Але на поверхні бульбашки луснуть, і газ полетить. Обважніла виноградинка знову опуститься на дно. Тут вона знову покриється пухирцями газу і знову спливе. Так буде тривати кілька разів, поки вода не «видихається». За цим принципом спливає і піднімається справжній підводний човен. А у риби є плавальний міхур. Коли їй треба зануритися, м'язи стискаються, здавлюють міхур. Його обсяг зменшується, риба йде вниз. А потрібно піднятися – м'язи розслаблюються і розпускають міхур. Він збільшується, і риба спливає.

Дослід № 2

«Ефект веселки»

Роз'єднуємо видиме сонячне світло на окремі кольори – відтворюємо ефект веселки. Поставте миску з водою на найсонячніше місце. Опустіть невелике дзеркало в воду, притуливши його до краю миски. Поверніть дзеркальце під таким кутом, щоб на нього падало сонячне світло. Потім, переміщаючи дзеркало перед мискою, знайдіть положення, коли на ньому з'явиться відбита «веселка».

Дослід № 3

«Подушка з піни»

Завдання: розвинути у дітей уявлення про плавучість предметів у мильній піні (плавучість залежить не від розмірів предмета, а від його ваги).

Матеріали: на таці миска з водою, вінчики, баночка з рідким милом, піпетки, губка, відро, дерев'яні палички, різні предмети для перевірки на плавучість.

Опис. Веселий і кмітливий Борсучок розповідає, що він навчився робити не тільки мильні бульбашки, але ще і мильну піну. А сьогодні він хоче дізнатися, чи всі предмети тонуть у мильній піні? Як приготувати мильну піну?

Діти піпеткою набирають рідке мило і випускають його в миску з водою. Потім пробують збивати суміш паличками, вінчиком. Чим краще збивати піну? Яка вийшла піна? Пробують опускати в піну різні предмети. Що плаває? Що тоне? Чи всі предмети однаково тримаються на воді?

Чи всі предмети, які плавають, однакові за розміром? Від чого залежить плавучість предметів? (Результати дослідів фіксуються на фланелеграфі.)

Дослід № 4

«Всмоктування води»

Поставте білу квітку у воду, підфарбовану будь-якою фарбою. Поспостерігайте, як зміниться забарвлення квітки. Поясніть, що стебло має трубочки, якими вода піднімається до квітки і забарвлює її. Таке явище всмоктування води називається осмосом.

Дослід № 5

«Властивості води. Показати, що вода не має форми»

Взяти 2 склянки, наповнені водою, а також 2-3 предмета, виконані з твердого матеріалу (кубик, лінійка, дерев'яна ложка тощо) Визначити форму цих предметів. Поставити питання: «Чи є форма у води?». Запропонувати дітям знайти відповідь самостійно, переливаючи воду з одних посудин в інші (чашка, блюдце, пляшечку тощо). Згадати, де і як розливаються калюжі. Висновок: вода не має форми, приймає форму тієї посудини, у яку налита, тобто може легко міняти форму.

Дослід № 6

«Кожному камінчику свій будиночок»

Завдання: класифікація каменів за формою, розміром, кольором, особливостям поверхні (гладкі, шорсткі); показати дітям можливість використання каменів в ігрових цілях.

Матеріали: різні камені, чотири коробочки, підноси з піском, модель обстеження предмета, картинки-схеми, доріжка з камінчиків.

Опис. Зайчик дарує дітям скриньку з різними камінчиками, які він збирав у лісі, біля озера. Діти їх розглядають. Чим схожі ці камені? Діють відповідно до моделі: натискають на камені, стукають. Усі камені тверді. Чим камені відрізняються один від одного? Потім звертає увагу дітей на колір, форму каменів, пропонує обмацати їх. Зазначає, що є камені гладкі, є шорсткі.

Зайчик просить допомогти йому розкласти камені у чотири коробочки за такими ознаками: до першої – гладкі і округлі; у другу – маленькі і шорсткі; у третю – великі і не круглі; до четвертої – червонуваті. Діти працюють парами. Потім усі разом розглядають, як розкладені камені, рахують кількість камінчиків.

Дослід № 7

«Що таке пружність?»

Візьміть в одну руку невеликий гумовий м'ячик, а в іншу – таку ж за розміром кульку з пластиліну. Киньте їх на підлогу з однакової висоти.

Як поводитися м'ячик і кулька, які зміни з ними відбулися після падіння? Чому пластилін НЕ підстрибує, а м'ячик підстрибує? – Може, тому, що він круглий, або тому, що він червоний, або тому, що він гумовий?

Запропонуйте дитині бути м'ячиком. Доторкніться до голови малюка рукою, а він нехай трохи присяде, зігнувши ноги в колінах, а коли приберете руку, нехай дитина розпрямить ноги і підстрибне. Нехай малюк пострибає, як м'ячик. Потім поясніть дитині, що з м'ячиком відбувається те ж, що і з ним.

Дослід № 8

«З дощовими черв'яками»

На дно банки насипаємо ґрунт, зверху – шар піску. На пісок кладемо сухе листя і 3-5 дощових черв'яків. Злегка поливаємо вміст банки водою і ставимо банку в темне прохолодне місце. Через два-три дні розглянемо, що сталося в банці. На піску – темні землісті грудочки, що нагадують ті, які ми бачили вранці на доріжці. Частина листя втягнута під землю, а пісок доріжками «протік» через ґрунт, показуючи нам шляхи, за якими пересувалися в банці ґрунтобудівники, поїдаючи рослинні залишки і перемішуючи шари ґрунту.

Дослід № 9

«Таємний викрадач варення. А може, це Карлсон?»

Подрібніть грифель олівця ножем. Нехай дитина натре готовим порошком собі палець. Тепер потрібно притиснути палець до шматочка скотча, а скотч приклеїти до білого аркушу паперу – на ньому буде видно відбиток візерунку пальця малюка.

Тепер - то ми дізнаємося, чиї відбитки залишилися на банці варення. Або, може, це прилітав Карлсон?

Дослід № 10

«Показати сокорух у стеблі рослини»

Матеріал: 2 баночки, вода, чорнило або харчовий барвник, рослина (гвоздика, нарцис, гілочки селери, петрушки).

Налити чорнило в баночку. Занурити стебла рослини в баночку і почекати. Через 12 годин результат буде видно.

Висновок: пофарбована вода піднімається по стеблу завдяки тонким каналцям. Ось чому стебла рослин стали різного кольору.

Дослід № 11

«Чи можна склеїти папір водою?»

Беремо два аркуші паперу, накладаємо їх один на одний в різні боки. Змочуємо аркуші водою, злегка притискаємо, видавлюємо зайву воду, пробуємо зрушити аркуші – не рухаються (вода може склеювати папір).

Дослід № 12

«Дзвінка вода»

Завдання: показати дітям, що кількість води в склянці впливає на утворюваний звук.

Матеріали: піднос, на якому стоять різні келихи, вода в мисці, палички - «вудки» з ниткою, на кінці якої закріплено пластмасову кульку.

Опис. Перед дітьми стоять два келихи, наповнені водою. Як змусити келихи звучати? Перевіряються всі варіанти дітей (постукати пальчиком, предметами, які запропонують діти). Як зробити звук дзвінкішим?

Пропонується паличка з кулькою на кінці. Всі слухають, як дзвенять келихи з водою. Чи однакові звуки ми чуємо? Потім вихователь відливає і додає воду в келихи. Що впливає на дзвін? (на дзвін впливає кількість води, звуки виходять різні.)

Діти пробують створити мелодію.

Дослід № 13

«Властивості повітря. Прозорість.»

Беремо поліетиленову торбинку, набираємо в неї повітря і закручуємо її. Торбинка наповнена повітрям, вона схожа на подушку. Повітря зайняло все місце в торбинці. Тепер розв'яжемо торбинку і випустимо з неї повітря. Торбинка знову стала тоненько, тому що в ній немає повітря.

Висновок: повітря прозоре, щоб його побачити, його потрібно «зловити».

Дослід № 14

«Повітря є всередині порожніх предметів.»

Взяти порожню баночку, опустити її вертикально горлом вниз у тазик із водою, а потім нахилити в бік. З баночки виходять бульбашки повітря. Висновок: баночка була непорожньою, у ній було повітря.

Дослід № 15

«Вода. Форма краплі.»

З пляшечки на блюдце капніть кілька крапель води. Крапельницю - пипетку тримайте досить високо від блюдця, щоб діти побачили, якої форми з'являється крапля з горлечка і як вона падає.

Дослід № 16

«Як пересувається вода в ґрунті.»

Насипте сухої землі до квітового горщика або в бляшанку від консервів із отворами в дні. Поставте горщик у тарілку з водою. Пройде деякий час, і ви помітите, що ґрунт змочений до самого верху. Коли немає дощів, рослини живуть за рахунок води, що піднімається з глибших шарів ґрунту.

Дослід № 17

«Вода здатна випаровуватися.»

Показати дітям, що в холодному приміщенні вода випаровується повільно. Чим сильніше нагрівати воду, тим сильніше вона випаровується. У три банки наливається однакова кількість води. Одна банка ставиться на підвіконня, друга – поряд із опалювальною батареєю, третя – на стіл до вихователя. Порівняти результати через день.

Дослід № 18

«Вітер»

Винести на прогулянку вітрячок. Виявити зв'язок між сильним вітром і швидким обертанням вітрячка. Встановити зв'язок між силою вітру і формою, місцезнаходженням заметів. Виміряти умовною міркою глибину заметів до і після снігопаду.

Зробити висновок, чому в одних місцях сніг глибокий, а в інших його майже немає.

Підбірка мовленнєвого та пошуково - дослідницького матеріалу

«Для маленьких говірливих дослідників», укладеного

за інтегрально-тематичним принципом

Тема: «Осінь - чарівниця»

Пальчикова гімнастика

Для перегляду – скануйте QR-код

Загадка

Мета: розвивати у дитини логічне мислення, пам'ять, увагу.

Сонечко не хоче землю зігрівати.

Листячко пожовкло, стало опадати.

Часто дощик ллється, птахи відлітають.

На городі та у полі, врожаї збирають.

Відгадайте, діти, коли це буває?

Вірш «Осінь» Н. Приходько

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Екскурсія до осіннього лісу

Мета: узагальнювати знання дітей про пору року – осінь, про послідовність змін у природі восени, про сезонні зміни в неживій природі, навчати помічати ці характерні зміни в погодних умовах, житті рослин і тварин. Розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, мислення.

Складання розповіді за картиною «В парку»

Мета: формувати в дітей уміння складати описові розповіді за планом вихователя, прищеплювати навички пояснювального, міркувального мовлення. Розвивати зв'язне мовлення.

План:

- ✚ Яка пора року?
- ✚ Куди відправились діти?
- ✚ Що цікавого побачили діти в парку?

Чим закінчилась подорож?

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Осінь яка?»

Мета: вчити дітей складати речення за мнемосмушками формувати вміння дітей узгоджувати іменники з прикметниками в роді, числі та відмінку. Збагачувати словник дітей словами-ознаками. Розвивати мислення, зв'язне мовлення.

Дидактична гра: «Осінь – добре, осінь – погано»

Мета: формувати уявлення дітей про осінь як пору року, знаходити позитивні та негативні сторони, розвивати зв'язне мовлення.

Дослід «Чому листя змінює колір?»

Матеріали: зелене листя, чорний папір, скотч, склянка з водою.

Припущення: яка частина листка пожовтіє першою - зі скотчем чи відкрита?

Хід досліду:

Беремо зелений листок, верхню частину листка обгортаємо папером і заклеюємо скотчем. Після цього вміщаємо черешок листочка до склянки з водою та ставимо так, щоб падало світло (на 3 дні). Через 3 дні скотч знімаємо та порівнюємо як змінився колір листя.

Висновок: частина листка, яка була заклеєна – пожовтіла першою, через недостатнє освітлення.

Чистомовки

Мета: вправляти дітей у автоматизації заданого звуку.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Ок – ок – ок - це колючий їжачок.

Ок – ок – ок - він знайшов собі грибок.

Ок – ок – ок - закотився під пеньок.

Ок – ок – ок - у осінній лісок.

Пи – пи – пи – яблука купи.

Пі – пі – пі – смітинки у крупі.

Па – па – па – є гречана в нас крупа.

Пе – пе – пе – їжачок в траві сопе.

Ок – ок – ок – цей колючий їжачок.

Ми – ми – ми – приготувався до зими.

Чок – чок – чок – повна хата грушечок.

Ок – ок – ок – частуватиме діток.

Тема: «У саду і на городі»

Пальчикова гімнастика

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш: «Вересень» Микола Сингаївський

Мета: розвивати увагу, зв'язне мовлення, пам'ять.

М.Сингаївський "Вересень"			
   Звозить вересень в комори	 Кавуни і помідори,	 Спілих яблук, груш і слив	 Цілі гори натрусив
  І вантажить гарбузи	 На машину і вози ...	 Йде до гаю, де гриби Виростають щодоби.	 100 На чолі іскриться піт- Сто турбот і сто робіт.

Екскурсія на город

Мета: формувати у дітей поняття про осінні явища природи, збагачувати знання про овочі та фрукти, їх значення для здоров'я людини.

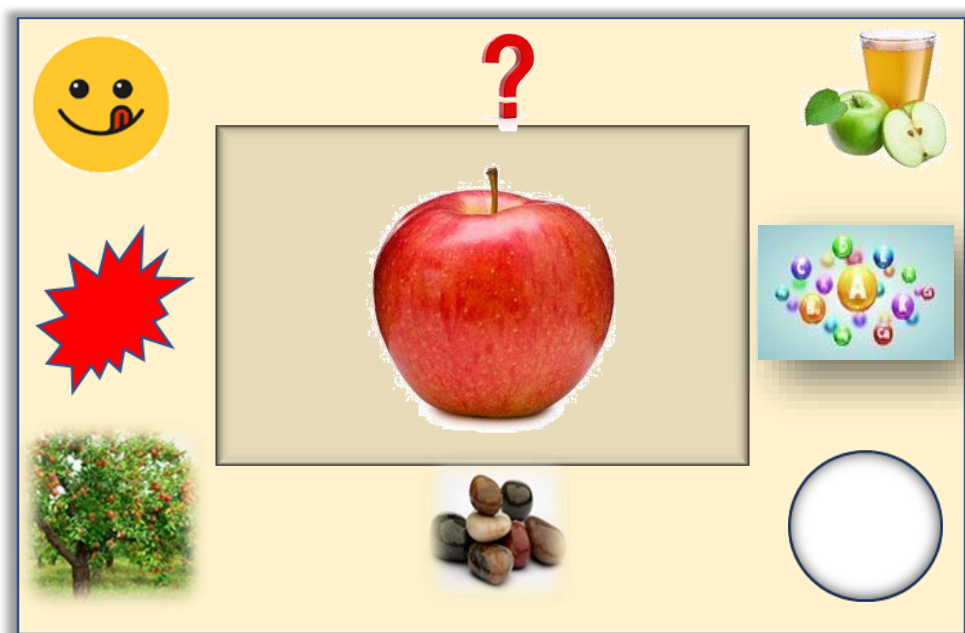
Навчати розрізняти овочі та фрукти за зовнішнім виглядом.

Розвивати зв'язне мовлення, мислення.

Складання описової розповіді за мнемотаблицями

Мета: продовжувати вчити дітей складати описові розповіді з використанням мнемотехніки (мнемотаблиця).

Формувати вміння складати повні поширені речення, активізувати словник дітей до теми.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра: «Що, де росте?»

Мета: закріплювати знання дітей про фрукти та овочі, вправляти у вмінні дітей групувати їх за місцем зростання. Розвивати довільну увагу, логічне мислення. Виховувати бажання доводити розпочату справу до кінця.

Дидактична гра: «Приготуємо сік»

Мета: поглибити обізнаність дітей про овочі та фрукти, закріпити знання про форму, колір та місце вирощування. Вчити дітей утворювати відносні прикметники від іменників.

Розвивати зв'язне мовлення, увагу, логічне мислення. Виховувати активність, зацікавленість грою.

Досліди

Для перегляду – скануйте QR-код

Чистомовка

Мета: вправляти вміння дітей автоматизувати звуки. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Чок – чок – чок – ось червоний бурячок.

Чу – чу – чу – я капусту посічу.

Щок – щок – щок – в чавунці зварю борщок.

Чний – чний – чний – получився борщ смачний.

Тема: «Дитячий садок»

Пальчикова гімнастика

Для перегляду – скануйте

QR-код

Вірш: «У дитячому садочку» Іванна Блажкевич

Мета: розвивати увагу, зв'язне мовлення, пам'ять.

Екскурсія дитячим садочком

Мета: розширювати та поглиблювати знання дітей про дитячий садок, уміння орієнтуватися у приміщенні дошкільного закладу.

Виховувати доброзичливе ставлення та повагу до працівників дошкільного закладу.

Складання розповіді за картиною

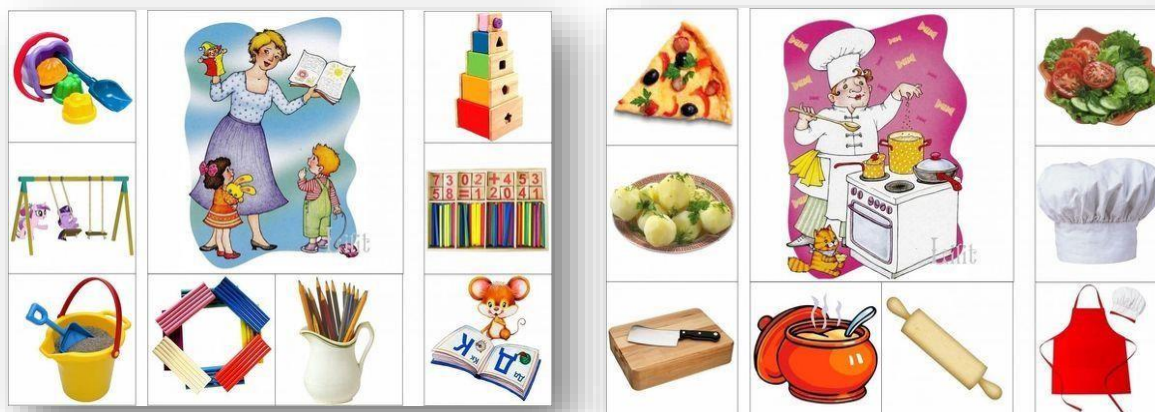
Мета: продовжувати вчити дітей складати розповідь за сюжетною картиною за планом вихователя. Формувати у дітей навички зв'язного мовлення, спонукати дітей до відповідей на запитання повними реченнями. Виховувати любов до дитячого садочка.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра: «Професії дитячого садочка»

Мета: поглибити знання дітей про професії дитячого садка. Закріпити розуміння малят про те, яку працю виконують люди цих професій та знаряддя їх праці, які їм необхідні. Виховувати любов та повагу до працівників дитячого садочка.

Дидактична гра: «Одягни ляльку на прогулянку»

Мета: уточнити уявлення дітей про одяг, взуття, удосконалювати вміння правильно називати предмети одягу, запам'ятовувати послідовність одягання. Виховувати бажання допомагати іншим.

Дослід «Ми допитливі»

Для перегляду – скануйте QR-код

Чистомовка

Мета: вправляти вміння дітей автоматизувати звуки.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Жу – жу – жу – я з Оленою дружу.

Іж – іж – іж – пиріжок на всіх розріж.

Жи – жи – жи – маєш друга – бережи.

Жа – жа -ж а – друг купив коржа.

За – за – з а – в ліс пішла коза.

Зе – зе – зе – зебра віз везе.

Оз – оз – оз – їде паровоз.

Уз – уз – уз – у болоті хтось загруз.

Тема: «Вулицями рідного міста»

Пальчикова гімнастика

«Моє місто»

Ми по місту мандрували (імітація ходьби пальцями рук)

І дерева розглядали. (з'єднати пальці у вигляді окулярів)

Вони високі і низькі, (руки вверх – вниз).

Ще і квіти проростали - (скласти руки у вигляді розпущеної квітки) красу людям дарували.

Вірш: «Мій Житомир» (авторське)

Мета: розвивати увагу, зв'язне мовлення, пам'ять.

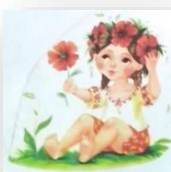
Мій Житомир, мій Житомир

Тане в зелені дібров.

Мій Житомир, мій Житомир

– Моя мрія і любов.

Екскурсія по місту

Мета: поглиблювати знання дітей про своє місто та свій край, назву рідного міста, особливості свого краю; про рукотворні об'єкти (архітектурні, пам'ятки культури).

Формувати вміння запам'ятовувати об'єкти задля орієнтації у своєму місті. Розвивати зв'язне мовлення, пам'ять. Виховувати любов до рідної землі.

Складання творчої розповіді на тему: «Моє місто».

Мета: удосконалювати у дітей навички складання розповіді з власного досвіду, формувати вміння висловлювати своє ставлення до міста, в якому ми живемо.

Розвивати мовленнєву компетентність, вправляти у вмінні складати прості і поширені речення. Виховувати любов до рідного міста.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра: «Музеї Житомира»

Мета: вправляти дітей у вмінні визначати та називати музеї Житомира, знаходити зображення музеїв Житомира. Закріпити знання про визначні місця рідного міста, збагачувати словник дітей словами-назвами музеїв та їх експонатів. Розвивати пам'ять, увагу, мислення і зв'язне мовлення.

Виховувати дбайливе ставлення до пам'яток рідного міста.

Дидактична гра: «Склади речення»

Мета: вправляти дітей у вмінні утворювати відносні прикметники, продовжувати вчити дітей складати поширені речення, формувати вміння обгрунтувати свою думку. Розвивати зв'язне мовлення, логічне мислення. Виховувати вміння дотримуватись правил культури поведінки на вулицях міста.

Дослід «Веселка»

Матеріали: 3 стаканчики з водою, серветки з тканини, барвники.

Припущення: чи зможе вода перетікати в іншу ємкість, якщо ми з'єднаємо ємкості серветками?

Хід досліду:

Поставимо посудини з водою, а в них зануримо кінці смужки тканини і будемо спостерігати, чи переміститься вода з однієї посудини в іншу.

Висновок: вода знаходить собі між волокнами тканини каналці і перетікає з однієї ємкості в іншу.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

На-на-на – по місту сміх дзвінкий луна.

Но-но-но – ми йдемо в кіно.

Ша-ша-ша – в місті повна тиша.

Жи-жи-жи – свою думку про місто скажи.

Тема: «Яке диво ці казки»

Пальчикова вправа

Вірш «Теремок» О. Забужна

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Був у полі теремок,

А за полем тим — лісок.

Бігла мишка із лісочка,

Стала коло теремочка.

- Хто тут є? — спитала миша.

В теремку нікого — тиша.

- Як господарів нема,

Буду жити тут сама!

Мишка в теремку прибрала,

Принесла і хліба, й сала.

Перегляд уривків казок

Для перегляду – скануйте QR-код

Мета: розвивати у дітей пізнавальний інтерес та любов до української казки. Виховувати за допомогою казки моральні чесноти й загальнолюдські цінності.

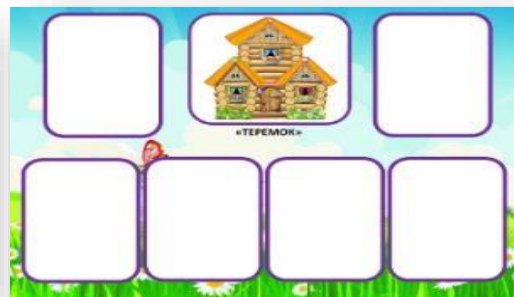
Читання, переказ казки

Мета: закріпити вміння дітей зв'язно, послідовно, виразно переказувати казку близько до тексту. Вчити дітей відповідати на запитання поширеними реченнями, використовуючи слова з казок. Розвивати інтонаційну виразність мовлення, пам'ять, увагу і пізнавальний інтерес дітей.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Знайди героїв казки»

Мета: закріплювати знання дітей про назви казок та їх героїв, продовжувати вчити дітей переказувати знайомі казки близько до тексту. Розвивати творчі здібності, образне мислення, діалогічне мовлення. Виховувати любов до українського фольклору.

Дидактична гра «Що зайве?»

Мета: вчити виділяти зайвий персонаж казки; систематизувати та розширити знання дітей про казки; розвивати логічне мислення, пам'ять, виховувати інтерес до української народної казки.

Дослід «Шпигунський лист»

Матеріал: молоко, лимонний сік, пензлик, папір, праска, склянка.

Припущення: коли напишемо букви молоком або лимонним соком на папері, чи зможемо їх прочитати.

Хід досліду:

Наливаємо у склянку молоко та лимонний сік, у неї занурюємо пензлик і пишемо ним щось дуже секретне на папері. Залишаємо на деякий час. Коли розчин висохне – напис зникне. Щоб побачити лист, який написано на папері, потрібно попросувати його.

Висновок: лимонний сік та молоко темніють під дією високої температури, саме через це з'являється напис. У давнину так писали таємні послання.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей в автоматизації звуків.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Ки – ки – ки – я люблю читать казки.

Ок – ок – ок – Ріпка, Ряба, Колобок.

Ок – ок – ок – Рукавичка, Колосок.

Ки – ки – ки – їх читаю залюбки.

Тема: «Різдвяні свята»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Ялинка» Галина Демченко

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Слухання казки про ялинку

Мета: ознайомити дітей з історією виникнення новорічних свят. Формувати знання про особливості святкування Різдва та Нового року в Україні. Виховувати любов до українських традицій.

Для перегляду – скануйте QR-код

Складання розповіді з власного досвіду «Різдво в моїй сім'ї»

Мета: вчити дітей складати розповідь з власного досвіду, удосконалювати монологічне мовлення. Продовжувати вчити будувати словосполучення та речення, давати відповідь на запитання.

Виховувати пізнавальний інтерес до свят.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Новорічна іграшка»

Мета: поглиблювати знання дітей про новорічні свята та традиції прикрашання ялинки. Вчити дітей добирати слова-прикметники, що характеризують новорічну ялинку за допомогою карток-асоціацій.

Розвивати зв'язне мовлення.

Дидактична гра «Що в мішку у Миколая?»

Мета: закріпити знання дітей про Новорічне свято. Продовжувати вчити дітей знаходити тінь предмета, розвивати логічне та асоціативне мислення, пам'ять, зорове сприймання, фантазію, спостережливість.

Виховувати інтерес до гри.

Дослід «Гігрометр з шишки»

Матеріал: вода, склянка, шишка.

Припущення: чи закриються лусочки шишки, коли потраплять у воду?

Хід досліду:

Шишку занурюємо у контейнер з водою і залишаємо на 30 хвилин.

Висновок: лусочки шишки закрилися щільно, вони захищають насіння від вологи. За допомогою цього досліду ми можемо визначити погодні умови.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей автоматизації звуків.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Во – во - во – ми святкуємо різдво.

Ку – ку – ку - ми поставили ялинку.

Ки – ки – ки - повісили іграшки.

Од – од – од - ми ведемо хоровод,

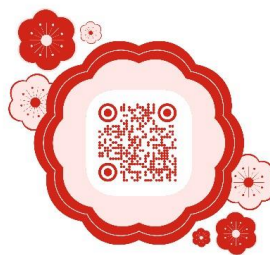
Ло – ло – ло - дуже весело.

Тема: «Моя сім'я»

Пальчикова справа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Дорога родина» Н. Чемерис

Мета: Вчити дітей запам'ятовувати віршований твір за допомогою асоціативних картинок (мнемотаблиць), відповідати на запитання за змістом вірша; удосконалювати вміння самостійно й усвідомлено промовляти вірш; пробуджувати інтерес до оточуючого світу; розвивати інтонаційну виразність мовлення, образне мислення, пам'ять; виховувати любов та повагу до всіх членів родини, дбайливе ставлення до всіх членів родини та шанувати найстарших членів сім'ї.

 Моя сім'я	 і дорога родина —	 це мама, тато, бабуся і дідусь,
 сестричка, братик,	 і любов єдина	 і я у них також любити вчусь.
 Мені тут тепло,	 затишно і тихо,	 надійно, світло, радісно завжди.

Складання розповіді за картиною «Дружня родина»

Мета: вчити дітей складати розповідь за картиною за планом вихователя. Формувати навички монологічного та діалогічного мовлення. Вправляти дітей в узгодженні слів у реченні у роді, числі та відмінку. Розвивати мислення, зв'язне мовлення. Виховувати повагу до своїх однолітків, уміння працювати злагоджено у підгрупах

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Склади речення за мнемосмушкою»

Мета: формувати вміння складати речення за даною мнемосмушкою, навчати дитину визначати кількість слів у реченні.

Розвивати мовлення, мислення, пам'ять. Виховувати повагу до матері.

Дидактична гра «Матуся - сумує, матуся – радіє»

Мета: формувати уявлення про важливість дбайливого ставлення до матері, про поведінку, яка викликає позитивні та негативні емоції у матусі. Розвивати зв'язне мовлення, увагу, логічне мислення, вміння робити висновки. Виховувати любов та чуйне ставлення до матусі.

Дослід «Веселка в тазіку»

Припущення: чи можна побачити веселку над водою, за допомогою ліхтарика?

Матеріали: тазик з водою, дзеркало, білий аркуш паперу, ліхтарик.

Хід досліду:

Дзеркало кладемо на дно тазіку, на нього направляємо світло ліхтарика. На білий папір вловлюємо, відбитий дзеркалом промінь, який заграє всіма кольорами веселки.

Висновок: отже, за допомогою ліхтарика можна створити веселку.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей в автоматизації звуків.

Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Для перегляду – скануйте QR-код

Тема: «Весняні турботи»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR - код

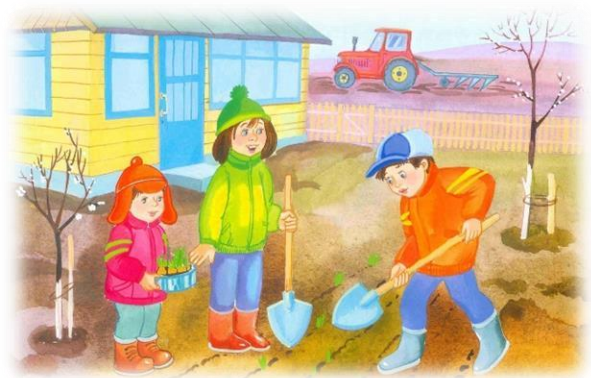

Вірш «Навесні» М. Стельмах

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Сонце стукає в віконце,
ти не спи як сходить сонце,
через кладку та в садок.

Там лежать граблі, лопати,
ямки берись копати –
треба вчасно навесні посадити:
яблуні, груші, персики, горіхи
добрим людям для утіхи.

Екскурсія на город

Мета: формувати уявлення дітей про працю людей на городі, закріплювати слова-назви інвентарю та назви трудових дій з ними. Вчити дітей добирати синоніми та антоніми до іменників. Розвивати діалогічне мовлення. Виховувати працьовитість та повагу до праці дорослих.

Складання розповіді за картиною

Мета: розширювати знання дітей про роботу людей весною. Продовжувати вчити дітей складати розповідь за картиною за планом вихователя. Вправляти дітей у вмінні відповідати на запитання повним реченням. Розвивати пам'ять, зв'язне мовлення, логічне мислення. Виховувати бажання доводити розпочату справу до кінця.

План:

- ✚ Яка пора року?
- ✚ Що роблять діти?
- ✚ Для чого білять дерева?
- ✚ Навіщо обкопують дерева?
- ✚ А як дбаєте ви про природу навесні?

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Збери врожай?»

Мета: закріпити знання дітей про овочі, фрукти, місце їх зростання. Вчити дітей класифікувати фрукти та овочі за певною ознакою. Розвивати мислення, мовлення, пам'ять, увагу. Виховувати дбайливе ставлення до природи.

Дидактична гра «Допоможи зайчикові зібрати врожай»

Мета: закріпити знання дітей про овочі, їх вигляд та властивості. Розвивати вміння дітей порівнювати предмети за величиною. Активізувати у мовленні слова «великий», «малий». Виховувати бажання працювати на занятті.

Дослід «Сіль, яка налякала картоплю»

Матеріали: 2 склянки з водою, сіль, картопля.

Припущення: в якій воді змінить форму картопля прісній чи солоній?

Хід досліду:

Занурюємо картоплю у солону та прісну воду, залишаємо на декілька годин. В склянці з прісною водою – картопля набрякла, а у склянці з солоною водою – не змінилась.

Висновок: картопляний сік містить певний відсоток солі, тому у склянці з прісною водою – розчинилась зайва сіль і картопля набрякла.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Для перегляду – скануйте QR-код

Тема: «Пізнаю себе»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Моє тіло» (авторський)

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Я тіло пізнаю своє,
І знаю, що у мене є:
Голова, рука, нога,
Волосся, нігті і щока;
У роті є язик і зуби,
А захищають все це – губи.

Екскурсія до кабінету медичної сестри

Мета: закріплювати знання дітей про будову їхнього тіла, органи чуття, їх призначення. Розвивати інтерес до себе та свого здоров'я, прищиплювати навички дотримання правил особистої гігієни.

Ознайомлювати дітей з правилами першої медичної допомоги.
Виховувати культурно-гігієнічні навички.

Складання розповіді на тему «Що у мене є?»

Мета: вчити дітей називати частини тіла та їх призначення.

Вправляти в умінні складати розповідь за планом вихователя. Формувати навички використання у мовленні речень різних граматичних конструкцій.

Розвивати зв'язне мовлення, образне мислення, пам'ять, творчу уяву.

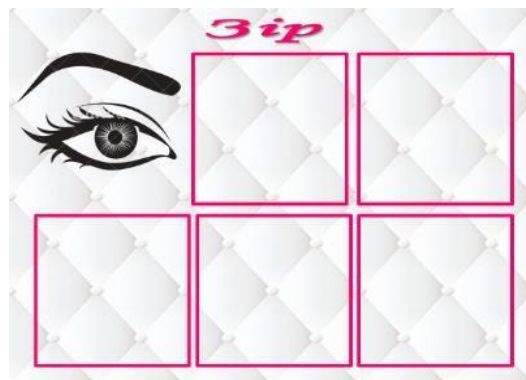
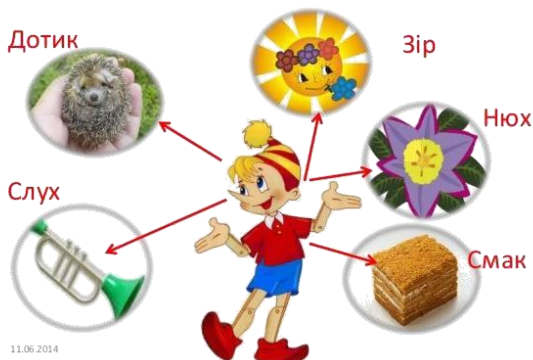
Виховувати бажання слухати розповіді однолітків, бережливе ставлення до власного тіла та здоров'я.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «П'ять органів чуття»

Мета: ознайомити дітей з органами чуття людини та їх функціями; сформувані поняття про те, що наші органи чуття – помічники і мають велике значення в житті людини; розвивати мовлення, пам'ять, мислення.

Людина сприймає світ за допомогою органів чуття:

Дидактична гра «Склади речення за мнемосмушкою»

Мета: розширювати знання дітей про можливості органів чуття. Активізувати словник з даної теми. Вправляти в складанні поширених речень. Розвивати фонематичний слух, зв'язне мовлення, мислення, увагу. Виховувати звукову культуру мовлення.

Дослід

Для перегляду – скануйте QR код

Скормовка

Мета: Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Тема: «Створюємо інтер'єр оселі»

Пальчикова вправа
Для перегляду – скануйте QR- код

Вірш «Є у мене новий дім»

Є у мене новий дім,
добре, затишно у нім.
Є передпокій, спальня, ванна,
є дитяча та вітальня.
Нові меблі я придбаю,
як розставити не знаю.
Ви до мене приїздіть,
і мені допоможіть.

Складання розповіді про меблі за планом - схемою.

Мета: вчити дітей оперувати словами-назвами меблів та їх якостей, використовувати різні типи граматичних категорій в реченні.

Удосконалювати монологічне мовлення. Розвивати монологічне мовлення дітей. Виховувати бережливе ставлення до меблів.

План:

- ✚ Які ви знаєте меблі?
- ✚ З чого вони зроблені?
- ✚ Який мають розмір?
- ✚ Яке їхнє призначення?
- ✚ Які меблі в твоїй кімнаті, на кухні, у ванній кімнаті?

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Що зайве?»

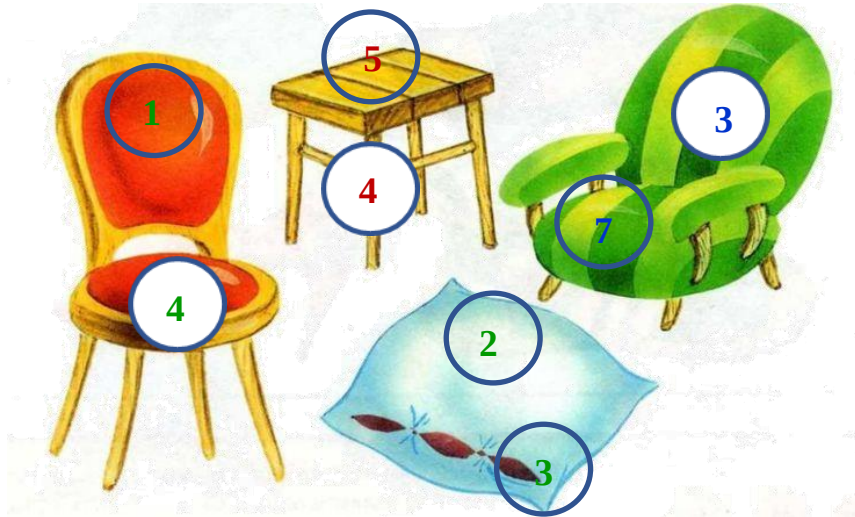
Мета: вправляти дітей в умінні виділяти зайвий предмет за певною ознакою. Продовжувати вчити складати речення з 2-3 слів. Закріпити назви меблів.

Розвивати пам'ять, мислення, уяву. Виховувати бережливе ставлення до предметів побуту.

Дидактична гра «Купуємо меблі»

Мета: закріпити вміння дітей додавати числа в межах десяти; формувати обчислювальні навички; розвивати логічне мислення, зорову пам'ять, увагу, математичні здібності; виховувати старанність, навички економічної діяльності.

Творча гра: «Маленькі віршики про меблі»

- Зручно дівчинці Оксані
подрімати на... (дивані);
- Наш Василько молодець –
ремонтує сам... (стілець);
- Сів обідати Микола
та задумавсь коло... (столу);
- Захотіла спати кішка,
і стрибнула прямо в... (ліжко).

Скоромовка

Мета: автоматизація свистячих звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

В темно сірому – жупані,
Сидить заєць на дивані.
Зачинив свою хатинку,
І гризе свою морквинку.

Дослід «Я і природа»

Матеріали: два ряди стільців.

Припущення: чи потрібно берегти очі?

Хід дослідів:

Запропонувати дітям щільно заплющити очі долонями й спробувати пройти поміж двох рядів стільців. Потім для порівняння пройти з відкритими очима.

Висновок: очі потрібно берегти, адже саме завдяки зору ми пізнаємо навколишній світ.

Тема: «Колискова для звірів»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш Т. Бойко «Білочка»

Мета: вчити дітей уважно слухати вірш, розуміти зміст вірша, запам'ятовувати та виразно читати напам'ять.

Хвіст трубою, спритні ніжки –

Плиг із гілки на сучок!

Носить білочка горішки

В золотий свій сундучок.

В неї очі, мов горішки,

Кожушина хутряна,

Гострі вушка, наче різки,

У дуплі живе вона.

Загадка

Мета: розвивати у дитини логічне мислення, пам'ять, увагу.

Я – вухастий ваш дружок,

В мене сірий кожушок,

Куций хвостик, довгі вуха.

Я усіх – усіх боюся.

Правила поведінки в лісі

Перегляд відео «Лісові родини»

Для перегляду – скануйте QR-код

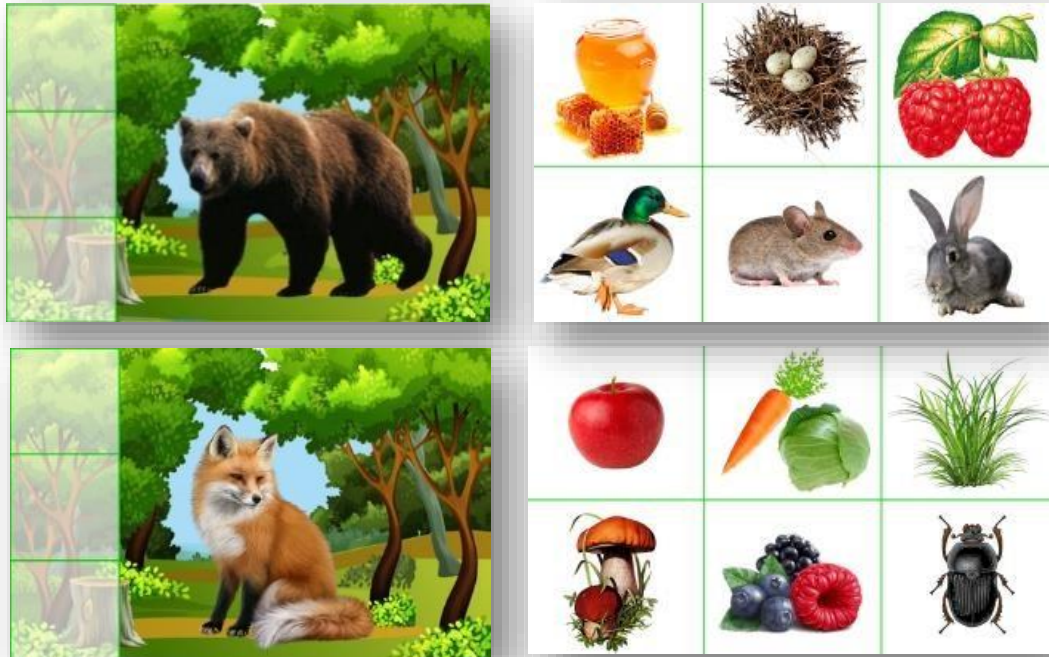
Складання описових загадок «Дикі тварини»

Мета: вчити за зовнішнім виглядом розрізняти і називати диких тварин; складати описи-загадки; добирати іменники до дієслів. Продовжувати вправляти дітей в умінні утворювати слова-назви дитинчат диких тварин. Активізувати словник з теми іменниками жіночого роду. Виховувати дбайливе ставлення до живої природи.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Ласуни»

Мета: формувати знання дітей про диких тварин; розширювати уявлення про те, чим харчуються дикі тварини; розвивати мислення, мовлення, увагу; виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Дидактична гра «Четвертий зайвий»

Мета: активізувати словник дітей з даної теми, вправляти в умінні виділяти зайвий об'єкт за певною ознакою. Розвивати зорову пам'ять, мислення, уяву, зв'язне мовлення. Виховувати здатність працювати колективно, не заважаючи один одному.

Дослід

Матеріали: вода, желатин, ємкість, формочка у вигляді білочки.

Припущення: чи можна оживити желатинову білочку?

Хід досліду:

У теплій воді розчинити желатин і вилити суміш у формочку, у вигляді білочки. Дати білочці охолонути, а тоді подихати на одну із сторін (голову). Після проведених дій – білочка «оживе».

Висновок: за рахунок відмінностей у температурах навколишнього повітря, голова білки починає відхилятися в одну сторону, немов «оживає».

Скормовки

Мета: розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Обережний хитрий лис

До нори вечерю ніс.

Біг додому лісом лис,

Шелестів над лісом лис.

Тишком – нишком

вийшла мишка із нори.

В шкряботушки

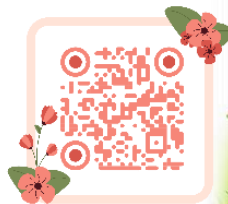
ніс і вушка догори.

Тема: «Весна іде – свято мамине несе»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Мамине свято» Марії Пономаренко

- Вийди, сонечку, з хатинки
- Просить дівчинка Маринка.
- Усміхайся рано з нами,
- Бо сьогодні – Свято Мами.

Складання діалогу: «Рідна матуся»

Мета: продовжувати вчити дітей висловлювати свої почуття до матусі; формувати вміння відтворювати діалог в уявних сюжетних ситуаціях; вчити дітей узгоджувати слова у реченні в роді, числі, відмінку.

Розвивати навички діалогічного мовлення. Дати можливість відчувати і оцінити підтримку та захист неньки.

Виховувати любов до матусі.

Вивчення вірша за мнемотаблицею

Загадка

Мета: розвивати у дитини логічне мислення, пам'ять, увагу.

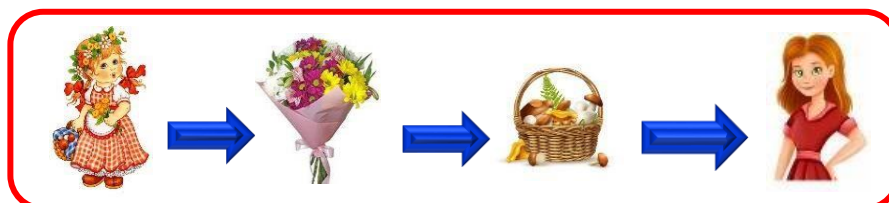
Найрідніша, наймиліша,
Всіх вона нас пестить, тішить.
Зівжди скрізь буває з нами.
Відгадайте, хто це? (Мама)

Дидактична гра

Дидактична гра «Склади речення за мнемосмушкою»

Мета: продовжувати вчити дітей складати речення за мнемосмушками; формувати вміння складати складнопідрядні речення зі сполучниками. Розвивати зв'язне мовлення. Виховувати почуття поваги до матері.

Дослід «Рослини»

Припущення: значення води для росту рослин.

Матеріал: дві прозорі банки (з водою та без води), дві однакові цибулини.

Хід досліду:

Довготривале спостереження за змінами, що відбуваються з цибулинами у банках.

Висновок: для росту рослин необхідна вода.

Прислов'я

Матері кожної дитини жаль,
бо котрого пальця не вріже, то все болить.
Нема цвіту кращого від маківочки,
нема роду милішого від матіночки.
Не та мама, що народить, а
та, що до розуму доводить.

Скормовка

Мета: розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Мила милитись не вміла,
Мила мило з рук не змила.
Мама милила уміло,
Мама з Мили мило замила.

Тема: «Пташиний передзвін»

Пальчикова вправа «Для сороки білобоки»

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Я ладнаю годівнички»

Я ладнаю годівнички
Для горобчика й синички.
Для малого снігурця
Крихт насиплю і пшонця.
Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі!

Вивчення вірша за мнемотаблицею

Складання описової розповіді про птахів

Мета: продовжувати формувати знання дітей про птахів своєї місцевості, закріплювати вміння розпізнавати птахів за зовнішніми ознаками та звичками; вчити дітей вживати іменники у родовому відмінку множини; вправляти в умінні утворювати від звуконаслідувальних слів - дієслова; навчати утворювати іменники – назви дитинчат птахів; вчити складати описові розповіді про птахів; виховувати допитливість, дбайливе ставлення до птахів.

Дидактична гра

Дидактична вправа «Визнач звук»

Мета: продовжувати вчити дітей розрізняти звуки на слух, виокремлювати їх, визначати позицію звуку у слові. Удосконалювати артикуляцію звуків, диференціацію подібних за звучанням звуків.

Розвивати фонетико-фонематичне сприймання.

Визначити, який звук частіше повторюється у віршиках.

Стоять під снігом сосни сонно,
Сидять на соснах снігурі.
Санчата на ставок з розгону
Скотились весело з гори.
(Н. Забіла)

Шило шубку Шурі шило,
Шовком, шерстю шви обшило
Вийшла шубка прехороша.
Нашій Шурі на порошу.
(В. Ладигенець)

Дослід «Ґрунт»

Припущення: показати властивість піску пропускати воду, а глини – утримувати її.

Матеріали: три банки – одна з піском, друга - з глиною, третя – з водою.

Хід досліду:

Налити у банки з піском та глиною однакову кількість води й спостерігати, як вона просочується.

Висновок: пісок – пропускає воду, а глина – ні.

Загадка

Мета: розвивати у дитини логічне мислення, пам'ять, увагу.

На моє віконечко прилетить мов сонечко.

Мила пташка жовтогруда,

Залетить – і день розбудить!

Як горобчик невеличка.

Хто це діточки? (синичка)

Скоромовки

Мета: Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення
Сів шпак на шпаківню.

Заспівав шпак півню:

- Ти не вмієш так, як я,

Так, як ти, не вмію я.

Дятел дуба доглядав:

Дзьобом впрано діставав

Його грізних ворогів –

Сидів горобець на сосні,

Заснув – і упав уві сні.

Якби не упав уві сні,

Тема: Ігри, іграшки, забави

Пальчикова вправа «М'ячик»

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Найкраща іграшка» Анатолія Костецького

Мета: розвивати увагу, зв'язне мовлення, пам'ять.

Екскурсія до музею «Народної іграшки»

Мета: ознайомити дітей із лялькою-мотанкою, збагачувати знання про різні види української народної іграшки; розширювати знання дітей, пов'язані з культурою, ремеслом, побутом українців у минулі часи; пояснити дітям, яку роль відігравала іграшка в житті людей у давнину. Викликати бажання емоційно сприймати народну іграшку. Розвивати чутливість до гармонії, кольору, форми народної іграшки.

Вчити складати розповідь за поданим початком. Розвивати зв'язне мовлення, фантазію, творчість. Виховувати інтерес і повагу до народної іграшки.

Дидактичні ігри:

Дидактична гра «Що зайве?»

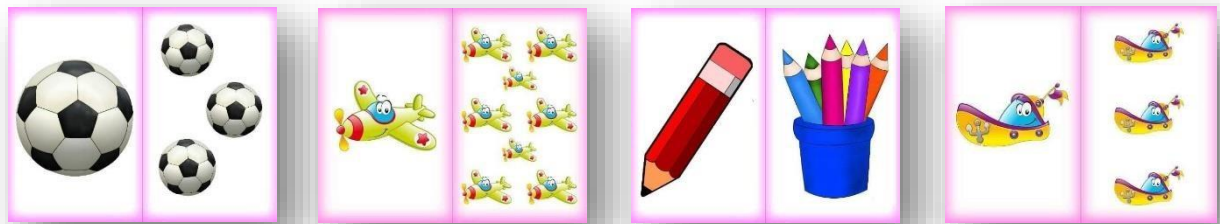
Мета: систематизувати знання дітей про іграшки; формувати вміння узагальнювати, групувати предмети за певною ознакою, добирати до них узагальнююче слово «іграшки». Розвивати логічне мислення, пам'ять.

Виховувати пізнавальний інтерес до цікавих завдань, наполегливість, любов та турботливе ставлення до іграшок.

Дидактична гра «Один-багато»

Мета: вправляти дітей в умінні утворювати іменники множини, оперувати поняттями «один-багато». Формувати навички розуміння категорій числа іменників. Продовжувати вчити дітей узгоджувати іменники з числівниками в реченні. Формувати лексико - граматичну структуру мовлення. Виховувати дбайливе ставлення до іграшок.

Дослід «Плаває-тоне»

Припущення: іграшки у воді одні – плавають, а інші – тонуть. Чому?

Матеріали: прозора посудина, іграшки з різних матеріалів (гума, дерево, пластик, метал, папір).

Хід досліду:

У прозору посудину опустити іграшки, зроблені з різних матеріалів.

Висновок: легкі предмети – плавають, а важкі – тонуть.

Чистомовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Ча – ча – ча – ча – звірі граються в м'яча.

Ці – ці – ці -ці – нападаючі зайці.

Чу – чу – чу – чу - вовк ударив по м'ячу.

Ця – ця – ця – ця – судить гру у них вівця.

Скоромовки

Мета: розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

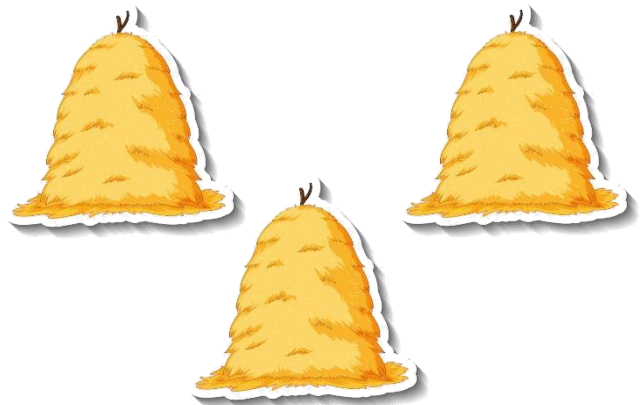
Їхав Прокіп мимо кіп.

Лічив снопи по три копи:

Одна копа ковпаком,

Друга копа ковпаком,

Третя копа ковпаком

В горішнику горішина

Горішками обвішана.

Тимошко і Оришка

Струшують горішки.

На дворі трава

На траві дрова.

Тема: «Розмалюю писанку, розмалюю»

Пальчикова вправа «Великодні яйця»

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш (авторський)

Українська писанка –
Як дитяча пісенька,
Як бабусина казка,
Як матусина ласка.
Сяду собі скраєчку,
Розмалюю яєчко:
Хрестик, зоря, віконце –
Стане воно, мов сонце.

Вірш «Верба»

Складання розповіді за картиною «Свято Великодня»

Мета: продовжувати формувати знання дітей про великодні свята, Вербну неділю, традиції освячення пасок, писанок, крашанок, водіння гаївок; розширити знання про походження великодніх обрядів і традицій; вчити складати сюжетну розповідь за картиною, аналізувати назву картини та пропонувати свою назву.

Розвивати вміння складати послідовну розповідь, використовуючи речення різних граматичних конструкцій. Виховувати інтерес до народних обрядів та традицій святкування Великодня; викликати бажання брати участь у святкуванні.

Дидактична гра

Дидактична гра «Великодня пасочка»

Мета: закріплювати та розширювати знання дітей про традиції та звичаї свята Великодня. Розвивати логічне мислення; прищиплювати навички пояснювального мовлення. Виховувати інтерес до традицій святкування Великодня.

Великодні ігри для дітей

Дослід «Яйце в пляшці»

Припущення: чи можна помістити яйце у скляну пляшку?

Матеріали: яйце, зварене вкруту і очищене від шкаралупи, скляна пляшка, грудочки паперу або газети, сірники, олія.

Хід досліду:

Шийку пляшки, горлечко якої має бути трохи менше від яйця, змастити олією; швидко підпалити шматок паперу і опустити в пляшку.

Далі покласти на горлечко пляшки яйце; коли папір догорить, то яйце опиниться в пляшці.

Висновок: вогонь нагріває молекули повітря, через що вони приходять в рух і відштовхуються одна від одної. Повітря намагається вийти з пляшки через щілину між горлечком пляшки і яйцем, а коли вогонь гасне – молекули починають притягуватись одна до одної. Молекули, мов пилосос втягують яйце.

Тема: «Люблю Україну – мою Батьківщину»

Пальчикова вправа

Для перегляду – скануйте QR-код

Вірш «Любіть Україну» Володимир Сосюра

Любіть Україну, як сонце любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Без неї — ніщо ми, як порох і дим,
розвіяний в полі вітрами...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Квест-гра «Моя Україна»

Мета: розвивати пізнавальні здібності дітей за допомогою квест технологій. Викликати у дітей бажання поповнювати свої знання про Україну. Формувати знання про державні символи: прапор, герб, державний Гімн України. Вправляти дітей у виразному читанні віршів, спонукати до хорового співу. Показати красу і велич рідної мови, бажання спілкуватись рідною мовою, правильно вимовляти слова. Розвивати кмітливість, вміння працювати колективно. Виховувати любов до рідного краю, почуття патріотизму, уміння працювати з командою.

Матеріали: іграшка пес Патрон, карта України, скринька, загадка, державні символи, вірші, прапорці, пісня «Моя Україна», дидактична гра «Яка мова?», музична гра «Назви українську страву».

Попередня робота: розучування віршів, розучування пісні.

Народна легенда «Як виникла Україна?»

Для перегляду – скануйте QR-код

Вивчення прислів'я за мнемотаблицею

Дослід

Припущення: чи змінять листочки капусти свій колір?

Матеріали: дві склянки, листя пекінської капусти, харчові барвники блакитного та жовтого кольорів.

Хід досліду:

В склянки з водою додаємо барвники: в одну – жовтого кольору, в іншу – блакитного. Листя змінило своє забарвлення.

Висновок: рослини всмоктують воду і таким чином підживлюють квіти і листя. Якщо вода забарвлена, то колір листочків зміниться, в даному випадку на жовто-блакитний.

Тема: «Козацька слава не погасне»

Пальчикова гімнастика

Один, два, три, чотири, п'ять –

(по черзі згинаємо пальці на обох руках)

Козачата йдуть гулять.

(згинаємо і розгинаємо кулачки)

Перший козак – головний,

Другий козак – вказівник.

Третій козак тут найвищий, А

четвертий – помічник.

Ну, а п'ятий козачок - **(по черзі згинаємо пальці на обох руках)**

Запросив всіх у танок. **(згинаємо і розгинаємо кулачки)**

Вірш «Козаки» Наталії Кіщу

Козаки живуть і нині

В нас, у рідній Україні

Край наш бережуть від злих

Тож шануймо щиро їх.

Росте в лузі калинонька

Що садила дівчинонька

Що садила та співала

Козака із бою ждала

Козаки не лиш воюють

А й майструють і будують

І рибалять і співають

Край свій рідний звеселяють.

Перегляд мультфільму «Як козаки сіль купували»

Для перегляду – скануйте QR-код

Дидактична гра

Дидактична гра «Козак який?»

Мета: формувати знання про славних козаків України; збагачувати словник дітей словами прикметниками, які характеризують образ українського козака; розвивати увагу, пам'ять, мислення, мовлення, зорове сприйняття, пізнавальний інтерес до історії нашої країни; виховувати гордість за героїчне минуле, бажання продовжувати традиції українського козацтва.

Дослід із сіллю

Припущення: Сіль впливає, чи не впливає на воду?

Матеріал: дві прозорі склянки, сіль, два яйця, ложка.

Хід досліду:

Запропонувати налити у склянки воду. В одну з них додати дві ложки солі. Потім опустити в кожен склянку яйце. Що відбувається? Яйце у прісній воді потонуло, а в солоній – держиться на плаву.

Висновок: Солоніша вода не дає яйцю потонути, а значить, сіль впливає на якість води.

Скоромовка

Мета: формувати чисте та правильне мовлення. Закріпити артикуляцію звуків. Розвивати фонематичний слух.

Варка варила вареники

Василь взяв вареника

Варка Василя варехою

Василь Варку вареником.

Тема: «Птахи – наші друзі»

Пальчикова гімнастика «Перелітні птахи»

Знову осінь настає (торкатися столу подушечками пальців правої руки, починаючи з великого пальця)

Й до наступної весни (лівою рукою)

В пташиних зграях відлітають (правою рукою)

Ластівки, шпаки, граки

Лебеді, лелеки, журавлі (лівою рукою)

Вірш «Синичка» Наталії Паснак

Дуже гарна птиця сіра

До мого вікна влетіла.

Жовті груди, біле личко,

Мама каже - це синичка!

Щось хотіла розповісти,,

Ближче все хотіла сісти

Підійти до рук зуміла,

Що я друг їй зрозуміла.

Миттю я на кухню збігав

Та приніс пташині хліба

Складання описової розповіді про синичку за планом

Мета: вчити дітей описувати синичку за планом. Розвивати монологічне мовлення; мислення, пам'ять, увагу. Виховувати у дітей бажання допомагати птахам.

План розповіді:

- ✚ Назва пташки
- ✚ Зовнішній вигляд
- ✚ Чим вкрите тіло пташки?
- ✚ Що їсть?
- ✚ Осідла чи перелітна?

Дидактична гра

Дидактична гра «Зимуючі – перелітні»

Мета: розширити знання дітей про зимуючих та перелітних птахів.

Активізувати словник словами-назвами птахів. Закріпити вміння дітей класифікувати птахів за місцем перебування взимку. Розвивати мислення, увагу, мовлення. Виховувати у дітей бажання допомагати птахам у зимовий час.

Дослід з пір'ям

Припущення: пір'я легке чи важке?

Матеріал: пір'я, маленькі камінчики, вага.

Хід досліду:

Діти беруть пір'їнки і камінчики, та, за допомогою ваги, визначають, що легше.

Висновок: пір'я легше за камінчики. Ним наповнюють подушки, які легкі та м'які.

Скормовка

Мета: вправляти дітей в автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Жук з журавликом дружили

Жабеня жука дразнило

Жук до жаби жу – жу - жу

Журавлеві розкажу.

Тема: «На бабусиному подвір'ї» (свійські птахи)

Пальчикова гімнастика

Один і два – ішли качата,

Три-чотири – до води.

Плентався за ними п'ятий,

Шостий теж ішов туди.

Сьомий дуже притомився,

Восьмий - на дорозі всівся,

А дев'ятий всіх догнав,

А десятий загубився.

З переляку запищав:

- не пищи, а доганяй,

Своїх друзів відшукай!

(По черзі згинати всі пальці правої, а потім лівої руки, починаючи з великого пальця).

На останні два рядки ритмічно згинати і розгинати пальці обох рук.

Вірш «Дівчатка і курчатка» Микола Сингаївський

Дівчатка щебетали,
Курчаток рахували.
До двадцяти лічили,
Бо далі не зуміли.
І почали спочатку-
Курчатко до курчатка.
Дійшли до двадцяти -
Курчаток не знайти.
Розбіглись коlobочки,
Не слухалися квочки.
З дівчаток насміялись
- У квітнику сховались.

Екскурсія на птахоферму.

Мета: розширити знання про свійських птахів. Познакомити дітей із працею працівників птахоферми. Активізувати словник до теми «Свійські птахи». Розвивати стійкий інтерес до довкілля, учити орієнтуватися в розмаїтті предметів та явищ. Забезпечити зв'язок нової інформації з особистою практикою дітей та їхніми знаннями.

Порівняльна розповідь за картинками «Кури», «Гуси».

Мета: систематизувати знання про свійських птахів. Вчити дітей складати порівняльну розповідь за двома картинками за планом, дотримуючись описової структури. Розвивати монологічне мовлення. Виховувати у дітей дбайливе ставлення до свійських птахів.

Дидактична гра

Дидактична гра «Хто чим корисний?»

Мета: розширити і закріпити знання дітей про свійських птахів, та користь, яку вони приносять для людей. Розвивати логічне мислення, зв'язне мовлення. Виховувати самостійність, дбайливе ставлення до живої природи.

Дослід з пір'ям

Припущення: чи правду кажуть: «У воді купатися – сухим zostатися»

Матеріал: пір'я, мисочки з водою.

Хід дослідів:

Запропонувати занурити пір'їнку у воду, і простежити як краплинки води скочуються. Пояснити, що птахи змащують своє пір'я жиром, тому вода стікає.

Висновок: водоплавні птахи залишаються сухими після купання, тому що, їхнє пір'я змащене жиром.

Скоромовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Качечка кряче, каченят не баче,

Кличе качечка курчат

- Чи не бачили каченят?

Тема: «Ой весела в нас зима»

Пальчикова гімнастика

Один, два, три, чотири, п'ять (згинаємо пальчики по одному)

Ми у двір пішли гулять. (пальчиками імітуємо ходьбу)

Бабу снігову ліпили (імітуємо ліплення сніжок)

Пташок крихтами годували,

(«кришимо хлібчик» всіма пальчиками)

З гірки потім ми каталися,

(ведемо долонькою правої руки по долоні лівої)

А ще в снігу валялися.

(кладемо долоньки на стіл то однією, то другою стороною)

І сніжками ми кидалися (імітуємо рухи за текстом)

Усі в снігу додому прийшли (обтрушуємо долоньки)

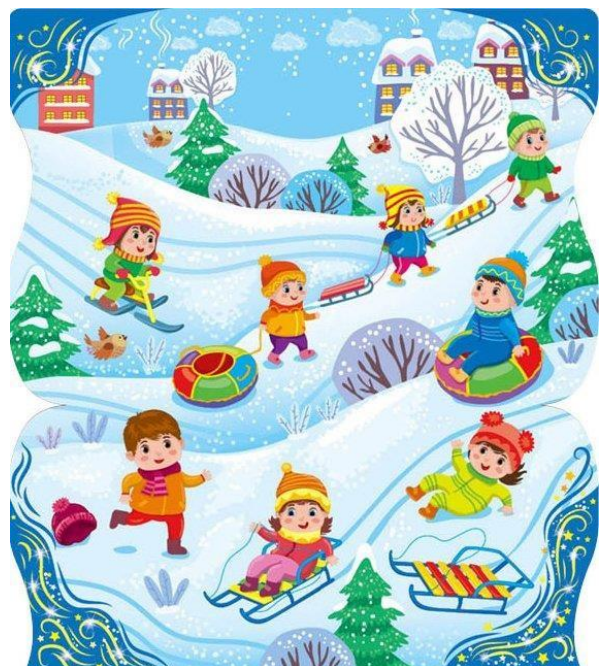
Поїли суп, і спать лягли.

(робимо рух уявною ложкою, кладемо руки під щоку)

Вірш «Зимові розваги» Надія Красоткіна.

Нумо, хлопчики й дівчата!
Ковзани беріть й санчата,
Бо прийшов веселий час-
Всіх зима чекає нас!
Підемо на лід кататись,
З гірки весело спускатись!
Вистачить розваг для всіх,
Скрізь звучить веселий сміх!
Бо зима-це чарівниця!
Сумувати не годиться,
Сніжки, ковзани – це клас!
Скільки втіхи є для нас!

Спостереження за зимовими розвагами дітей

Мета: розширити знання дітей про зимові розваги. Активізувати словник словами-назвами зимових розваг. Формувати поняття про необхідність дотримання правил безпеки під час зимових розваг.

Розвивати спостережливість, уміння порівнювати, узагальнювати.

Розповідь з власного досвіду «Як я розважаюся взимку»

Мета: розширити знання про сезонні зміни природи взимку. Вчити складати розповідь з власного досвіду за планом. Збагачувати словник лексичними засобами, що означають зимові явища та розваги.

Розвивати монологічне мовлення. Виховувати зосередженість, уважність, бережливе відношення до свого здоров'я.

План розповіді:

1. Назвіть де ви розважалися.
2. Що саме відбувалося?
3. Ваші враження від розваги.

Дидактична гра

Дидактична гра «Зимові розваги: вірно – невірно»

Мета: Закріпити знання дітей про зимові розваги . Вчити розрізняти та називати розваги літні та зимові. Розвивати уважність та зосередженість.

Дослід зі льодом

Припущення: лід тоне чи не тоне у воді?

Матеріал: кубики льоду, миска з водою.

Хід досліду:

У мисочку з водою обережно покласти кубики льоду. Спостерігати, чи лід тоне. Лід буде плавати на поверхні. Це означає, що він легший за воду. Завдяки цій особливості льоду, крига на водоймах з'являється тільки на поверхні, і риби собі спокійно плавають під кригою.

Висновок: лід легший за воду, тому не тоне, а плаває на поверхні.

Скоромовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Завірюха залетіла,
Замести усе хотіла.
Загула, заметушилась,
За пагорби зачепилась.

Тема: «Професії, інструменти»

Пальчикова гімнастика

Маляр з цегли стіну будує (Кладемо праву руку на ліву, ліву на праву і так далі все вище і вище)

Я - маляр, я стіни фарбую,

(розслабленою кистю водимо вгору – вниз)

І стелю, і кухню.

(Рухи рукою вліво – вправо)

Я електрик - світло включу,

(«Включаємо світло натискаючи на вимикач»)

Тільки лампочку вкручу.

(Обертальні рухи кистю правої руки)

Ви приходьте в новий дім,

(Долоні «будиночком»)

Тут ми раді вам усім!

(Розвести руки в сторони)

Вірш «Всі професії важливі» (авторський)

Для перегляду – скануйте QR-код

Екскурсія в кабінет медсестри

Мета: Ознайомити дітей з медичним кабінетом, з його місцем розташування в приміщенні дитячого садка, з медичними інструментами, їх призначенням. Розширити знання дітей про роботу медичної сестри, збагатити словниковий запас. Розвивати увагу в процесі знайомства з новою обстановкою, пізнавальний інтерес, вміння викладати свої думки.

Заохочувати самостійність мислення.

Виховувати у дітей повагу до медичного працівника.

Читання оповідання «Яка ж професія найкраща» Т. Юрміна

Мета: розширити знання дітей про професії, їх види, значення кожної у житті людей. Вчити уважно слухати оповідання, відповідати на запитання за змістом оповідання. Розвивати вміння слухати, висловлювати свою думку.

Виховувати повагу до людей різних професій.

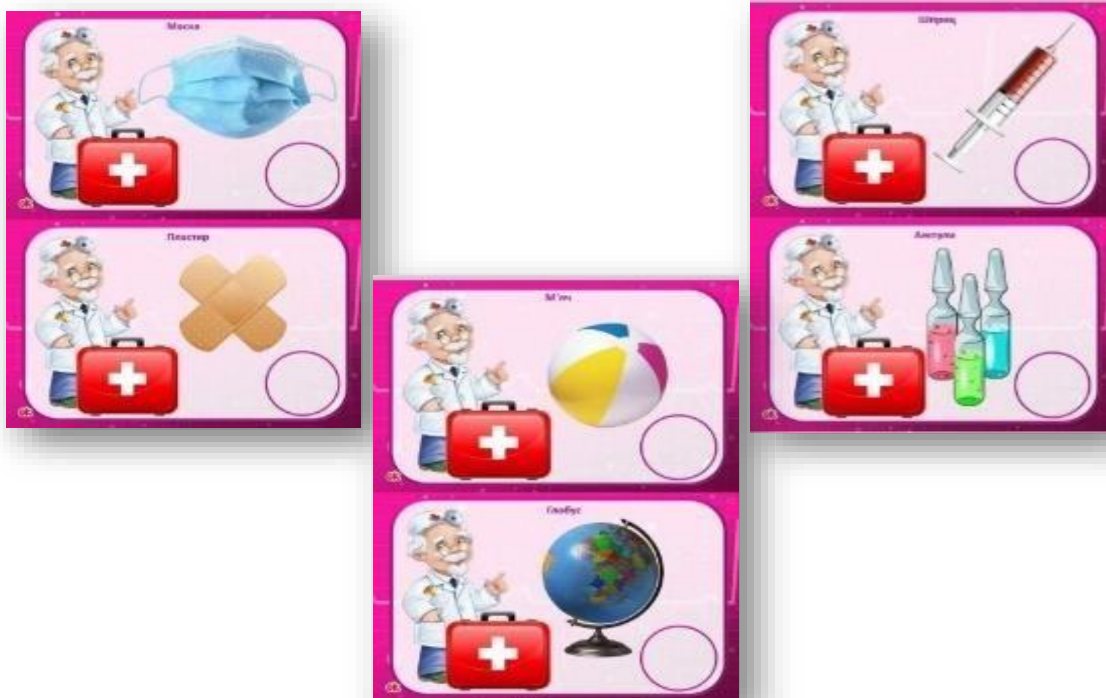
Для перегляду – скануйте QR-код

Дидактична гра

Дидактична гра «Валіза лікаря»

Мета: поглибити знання дітей про професію лікаря та предмети, які йому необхідні для лікування. Розвивати інтерес, мовлення, увагу, спостережливість.

Дослід «Об'ємні фарби»

Припущення: фарби можуть бути об'ємними, чи ні?

Матеріал: борошно, сіль, вода, розпушувач для тіста, та харчові барвники.

Хід досліду:

Запропонувати дітям уявити себе художниками. І перш за все підготувати собі фарбу для малювання. Для цього всі інгредієнти перемішати між собою. Потім намалювати малюнок на цупкому картоні товстим пензликом. Після цього малюнок помістити в мікрохвильову на 5 хв.. Фарби стали об'ємними.

Висновок: фарба - це звичайне тісто, тому вона і піднімається в мікрохвильовці.

Скоромовка

Мета: вправляти вміння дітей автоматизувати звуки. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Заболіли зуби в зебри,
Йти до зубра, зебро, треба.
Як не хочеш бути без зуба,
Лікуватись треба в зубра.

Тема: «Як до нас приходять книга»

Пальчикова гімнастика

На столі поклали книгу, (руки кладемо на стіл, долонями до низу)

Розгорнули, (руки перевернути, розвести в сторони)

Полистали. (імітація пальцями пролистування сторінок)

Ось і зайчик, (двома пальчиками помахати, ніби вушками)

І ведмідь, (всі пальчики зібрали до купи)

Всі у ряд зібрались. (перебираємо пальчиками по столі).

Вірш «Про книгу» Леонід Глібов

Бачить – не бачить, Чути – не чує. Мовчки говорить, Дуже мудрує.

Часом захоче –

Правди навчає,

Іноді бреше,

Всіх звеселяє.

Люба розмова, -

Будемо, діти,

З нею довіку

Жити – дружити.

Хто ж то така я

В світі щаслива, Мудра, правдива І жартівлива?

Як не вгадали,

Стану в пригоді:

Річ коротенька –

Книжка, та й годі.

Перегляд відео «Як народжується книга»

Для перегляду – скануйте QR-код

Заучування вірша «На зеленому горбочку»

Л. Українки

Мета: вчити дітей слухати та запам'ятовувати віршований твір, відповідати на запитання за змістом вірша, виразно читати вірш, сприймати поетичні образи. Викликати у дітей емоційне відношення до поетичних творів. Розвивати увагу, пам'ять, мислення, сприймання.

Виховувати любов до поетичних творів.

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку,
Притулилася хатинка,
Мов малесенька дитинка Стиха
вийшла виглядати, Чи не вийде
її мати.
І до білої хатинки,
Немов мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

Дидактична гра

Дидактична гра «Книга яка?»

Мета: збагачувати словниковий запас дітей словами-ознаками (прикметниками). Розвивати мовлення, мислення, пам'ять, зорове сприйняття, увагу. Виховувати любов до Батьківщини, української мови та літератури.

Дослід з папером.

Припущення: папір рветься, мнеться, ріжеться, намокає, і горить.

Матеріал: папір, ножиці, тарілочка з водою, свічка.

Хід досліду:

Запропонувати дітям взяти папір і спробувати його зім'яти. Інший папір спробувати розрізати ножицями. Потім папір кладемо до тарілки з водою. Що відбувається? Також папір підносимо до запаленої свічки. Що тут відбудеться?

Висновок: папір можна зім'яти, розрізати. Він намокає, і горить.

Скоромовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Мишка книжку відкривала,

Всі листочки перебрала.

Прочитати захотіла,

Тільки всі листочки з'їла.

Тема «Я і Всесвіт»

Пальчикова гімнастика

Один, два, три, чотири, п'ять-

Будем Космос ми вивчать (діти по черзі згинають пальчики)

Сонце (перехресцуємо долоньки)

І планети (долоньки в кулачки, крутимо кулачками)

Ясні зорі, (згинаємо і розгинаємо кулачки)

І комети. (складаємо долоньки разом)

Ми вітання їм шлемо. (по черзі махаємо долоньками)

І всі в космос летимо. (долоньки разом, робимо хвилеподібні рухи)

Вірш «Парад планет» Наталії Карпенко

Всі планети стали в ряд,

Починається парад!

Раз – Меркурій-мандрівник,

Два – Венера-ясний лик.

Три – Земля вітає нас,

А чотири – красень Марс.

П'ять – Юпітер,

шість – Сатурн,

Сім – Уран,

за ним – Нептун.

Вісім сонячних планет

Поспішають на банкет.

Був Плутон завжди дев'ятим,

Не беруть його на свято!

Він найменшим уродився

І до карликів прибився.

Екскурсія в музей космонавтики ім. С. П. Корольова

Мета: розширити знання дітей про космос і професію – космонавт.

Систематизувати та закріпити знання про історію освоєння космосу, та перших космонавтів, про людей, які поклали життя на вивчення космосу та машин, які можуть туди піднятися. Розвивати пізнавальний інтерес до представлених експозицій та експонатів музею. Виховувати у дітей повагу до людей, які освоювали космос.

Читання казки Наталії Байши «Марійка та зоряна мишка»

Мета: розширити знання дітей про планети, зокрема про Венеру.

Вчити уважно слухати оповідання, відповідати на запитання за змістом оповідання. Розвивати у дітей увагу, мовлення, мислення, зацікавленість.

Виховувати самостійність.

Для перегляду – скануйте QR-код

Дидактична гра

Дидактична гра «Плутанина»

Мета: закріпити знання дітей про планети та космічні кораблі.

Вправляти дітей в умінні класифікувати предмети космосу. Активізувати словник дітей іменниками до теми «Я і всесвіт». Розвивати увагу, мовлення, мислення. Виховувати самостійність.

Дослід «Вулкан»

Припущення: Деякі речовини (сода, оцет) можуть чи не можуть вступити у взаємодію, та показати нам виверження вулкана.

Матеріал: Пластикова пляшка обрізана зверху і обліплена тістом, сода, оцет, ложка, харчовий барвник.

Хід досліду:

Запропонувати дітям з'ясувати чи можливо самому зробити вулкан. Для цього потрібно насипати в пляшку соди. В оцет додати харчовий барвник червоного кольору. Потім в пляшку з содою поступово доливати зафарбований оцет. Спостерігаємо, як із отвору виринає піна та стрімко витікає назовні, мов під час реального вулкану лава.

Висновок: Сода і оцет при змішуванні вступають в реакцію і суміш піниться та піднімається вгору, імітуючи виверження вулкану.

Скороговорка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

Космонавт летів в ракеті,
Зірка спала на планеті.
Гуркіт зірку розбудив,
Їй ліхтарика включив.

Тема: «Хліб-усьому голова»

Пальчикова гра «Спечем хлібчик»

Спечем, спечем хлібчик

Дітям на обідчик

Найбільшому - хліб місити,

А тобі-воду носити,

А тобі-в печі палити,

А тобі-дрова рубати,

А малому-замітати.

Тільки хліба напекли

- танцювати почали.

Це робота не легка-

витинати гопака.

(Розгинаємо пальчики, починаючи з мізинчика)

Загадка

Мета: розвивати у дитини логічне мислення, пам'ять, увагу.

В полі ріс я, колосився,

На стеблині уродився,

А тепер ви мене ріжте,

Й на здоров'я смачно їжте. (Хліб)

Екскурсія на кухню

Спостереження за виготовленням пиріжків

Мета: розширити знання дітей про процес виготовлення виробів із борошна. Формувати у них поняття про професію кухаря, пекаря, кондитера. Розвивати у дітей зацікавленість, інтерес. Виховувати бережливе відношення до хліба, повагу до людей які випікають хліб.

Читання та обговорення оповідання Т. Коломієць «Хліб»

Для перегляду – скануйте QR-код

Дидактична гра

Дидактична гра «Паляниця яка?»

Мета: вчити добирати слова-прикметники, які характеризують вироби з борошна за допомогою асоціацій. Розвивати мовлення, образне мислення. Виховувати бережливе ставлення до хліба.

Дослід «Приготування борошна»

Припущення: Чи буде борошно із зерна.

Матеріал: зернятка пшениці, ступка і товкач, готове борошно.

Хід досліду:

Запропонувати дітям приготувати борошно. Дитина бере ступку, кладе до неї зернятка і перетирає їх за допомогою товкача. Перетерте борошно висипати на папірець.

Висновок: Із зерна можна отримати борошно. Порівняти його із борошном купленим в магазині. Діти визначають чим відрізняється. (запахом, текстурою).

Скормовка

Мета: вправляти дітей у автоматизації звуків. Розвивати фонематичний слух, увагу, пам'ять, мислення.

На печі, на печі,
Смачні гарячі калачі.
Хочеш їсти калачі,
Не сиди на печі.

